

HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI DE PRIMĂ INSTANȚĂ (Camera a doua)  
27 februarie 1992\*

**BASF AG și alții**  
**împotriva**  
**Comisiei Comunităților Europene**

„Concurență - Noțiuni de acord și de practică concertată - Procedură - Competență -  
Regulament de procedură al Comisiei – Inexistența unui act”

**Cauzele conexate T-79/89, T-84/89, T-85/89, T-86/89, T-89/89, T-91/89, T-92/89, T-94/89,  
T-96/89, T-98/89, T-102/89 și T-104/89**

Cuprins

Faptele aflate la originea acțiunii, decizia atacată și derularea generală a procedurii.....	3
Pretențiile părților .....	5
Măsurile de organizare a procedurii și de cercetare judecătorească impuse de Tribunal.....	6
A – Argumentele scrise ale părților care au determinat Comisia să adopte măsura de organizare a procedurii din 11 iulie 1991 .....	6
B – Argumentele părților, în cursul procedurii orale, care au determinat Tribunalul să ordone măsura de cercetare judecătorească din 19 noiembrie 1991.....	8
Cu privire la fond.....	12
A - Cu privire la motivul întemeiat pe încălcarea principiului intangibilității actului adoptat .....	12
1. Cu privire la modificările aduse textului deciziei adoptate în limba germană .....	14
2. Cu privire la modificările care aduc atingere tuturor deciziilor adoptate de Colegiul Comisarilor la 21 decembrie 1988 conform procesului verbal al ședinței nr. 945.....	15
a) Cu privire la modificarea motivării actelor notificate și publicate .....	15
b) Cu privire la modificarea dispozitivului actelor notificate și publicate .....	16
B - Cu privire la motivul întemeiat pe lipsa de competență a autorului actului.....	17
1. Cu privire la competența materială a comisarului pentru concurență de a adopta actele notificate și publicate în limbile italiană și olandeză .....	18
2. Cu privire la competența ratione temporis a comisarului pentru concurență de a adopta actele notificate și publicate în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene .....	19
C - Cu privire la motivul întemeiat pe inexistența actului .....	20
1. - Cu privire la încălcarea articolului 12 din Regulamentul de procedură al Comisiei. 22	
2. Cu privire la calificarea drept „decizie”, în sensul articolului 189 din tratat, a actului atacat .....	25
3. În ceea ce privește aparenta existență a actelor notificate și publicate .....	27
Cu privire la cheltuielile de judecată .....	28

În cauzele conexate T-79/89, T-84/89, T-85/89, T-86/89, T-89/89, T-91/89, T-92/89, T-94/89,  
T-96/89, T-98/89, T-102/89 și T-104/89,

---

\* Limbile de procedură: T-17/89 — germana; T-84/89 — olandeza; T-85/89 — olandeza, T-86/89 — germana,  
T-89/89 — franceza; T-91/89 — franceza; T-92/89 — germana; T-94/89 — italiana; T-96/89 — germana; T-  
98/89 — engleza; T-102/89 — engleza; T-104/89 — italiana.

**BASF AG**, cu sediul social în Ludwigshafen (Germania), reprezentată de F. Hermanns, avocat în Baroul din Düsseldorf, cu domiciliul ales în Luxemburg, la cabinetul Loesch & Wolter, 8, rue Zithe,

**NV Limburgse Vinyl Maatschappij**, cu sediul social în Tessenderlo (Belgia), reprezentată de I. G. F. Cath, avocat în Baroul din Haga, cu domiciliul ales în Luxemburg, la cabinetul lui L. H. Dupong, 14A, rue des Bains,

**NV DSM și DSM Kunststoffen BV**, cu sediul social în Heerlen (Țările de Jos), reprezentate de I. G. F. Cath, avocat în Baroul din Haga, cu domiciliul ales în Luxemburg, la cabinetul lui L. H. Dupong, 14A, rue des Bains,

**Hüls AG**, cu sediul social în Marl (Germania), reprezentată de A. Deringer, C. Tessin, H. Herrmann și J. Sedemund, avocați în baroul din Köln, cu domiciliul ales în Luxemburg, la cabinetul lui J. Loesch, 8, rue Zithe,

**Atochem SA**, cu sediul social în Puteaux (Franța), reprezentată de X. de Roux și Ch.-H. Léger, avocați în Baroul din Paris, cu domiciliul ales în Luxemburg, la cabinetul Hoss & Elvinger, 15, Côte d'Eich,

**Société artésienne de vinyle SA**, cu sediul social în Paris (Franța), reprezentată de B. van de Walle de Ghelcke, avocat în Baroul din Bruxelles, cu domiciliul ales în Luxemburg, la cabinetul lui J. Wolter, 8, rue Zithe,

**Wacker Chemie GmbH**, cu sediul social în München (Germania), reprezentată de H. Hellmann, avocat în baroul din Köln, cu domiciliul ales în Luxemburg, la cabinetul Loesch & Wolter, 8, rue Zithe,

**Enichem SpA**, cu sediul social în Milano (Italia), reprezentată de M. Siragusa, avocat în Baroul din Roma și G. Scassellati Sforzolini, avocat în Baroul din Bologna și G. Arcidiacono, avocat în Baroul din Milano, cu domiciliul ales în Luxemburg la cabinetul Arendt & Medernach, 4, avenue Marie-Thérèse,

**Hoechst AG**, cu sediul social în Frankfurt pe Main (Germania), reprezentată de H. Hellmann, avocat în baroul din Köln, cu domiciliul ales în Luxemburg, la cabinetul Loesch & Wolter, 8, rue Zithe,

**Imperial Chemical Industries PLC**, cu sediul social în Londra (Regatul Unit), reprezentată de domnii D. Vaughan, QC și D. Anderson, Barrister, membri în Baroul din Anglia și Țara Galilor, mandatați de domnii V. O. White, R. J. Coles, A. M. Ransom, Solicitors, cu domiciliul ales în Luxemburg la cabinetul lui L. H. Dupong, 14a, rue des Bains,

**Shell International Chemical Company Ltd**, cu sediul social în Londra (Regatul Unit), reprezentată de domnul K. B. Parker, membru în Baroul din Anglia și Țara Galilor, mandatat de domnul J. W. Osborne, Solicitor la Londra, cu domiciliul ales în Luxemburg, la cabinetul lui J. Hoss, 15, Côte d'Eich,

**Montedison SpA**, cu sediul social în Milano (Italia), reprezentată de G. Aghina și G. Celona, avocați în Baroul din Milano, precum și de P. A. M. Ferrari, avocat în Baroul din Roma, cu domiciliul ales în Luxemburg, la cabinetul lui G. Margue, 20, rue Philippe II,

reclamante,

împotriva

**Comisiei Comunităților Europene**, reprezentată de domnii B. J. Drijber, B. Jansen și J. Currall, membri ai Serviciului Juridic, în calitate de agenți, asistați de către É. Morgan de Rivery, avocat în Baroul din Paris, R. M. Morresi, avocat în Baroul din Bologna (Italia), N. Forwood, QC, David Lloyd-Jones, din Baroul din Anglia și Țara Galilor și Alberto Dal Ferro, avocat în Baroul din Vicenza (Italia), cu domiciliul ales la biroul domnului Roberto Hayder, reprezentant al Serviciului Juridic al Comisiei, Centre Wagner, Kirchberg,

pârâtă,

având ca obiect anularea Deciziei Comisiei din 21 decembrie 1988 privind o procedură în aplicarea articolului 85 din Tratatul CEE (IV/31.865, PVC; JO 1989, L 74, p. 1),

TRIBUNALUL (Camera a doua)

compus din domnii D. Barrington, președinte, A. Saggio, C. Yeraris, C. P. Briët și J. Biancarelli, judecători,

grefier: domnul H. Jung

având în vedere procedura scrisă și în urma procedurilor orale din 18 - 22 noiembrie 1991 și 10 decembrie 1991,

pronunță prezenta

### **Hotărâre**

#### **Faptele aflate la originea acțiunii, decizia atacată și derularea generală a procedurii**

1 În urma verificărilor efectuate în sectorul polipropilenei la 13 și 14 octombrie 1983, în conformitate cu articolul 14 din Regulamentul nr. 17 al Consiliului din 6 februarie 1962, Primul regulament de punere în aplicare a articolelor 85 și 86 din tratat (JO 1962, 13, p. 204, denumit în continuare „Regulamentul nr. 17”), Comisia Comunităților Europene (denumită în continuare „Comisia”) a deschis un dosar cu privire la policlorura de vinil (denumită în continuare „PVC”). Aceasta a efectuat atunci diverse verificări la sediile întreprinderilor respective și le-a adresat mai multe cereri de informații.

2 La 24 martie 1988, Comisia a inițiat, în temeiul articolului 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 17, o procedură din oficiu împotriva a paisprezece producători de PVC, respectiv Atochem SA, BASF AG, NV DSM și DSM Kunststoffen BV, Enichem SpA, Hoechst AG, Hüls AG, Imperial Chemical Industries plc, NV Limburgse Vinyl Maatschappij, Montedison SpA, Norsk Hydro AS, Société artésienne de vinyle SA, Solvay et Cie, Shell International Chemical Company Ltd și Wacker Chemie GmbH. La 5 aprilie 1988, aceasta a adresat fiecăreia dintre aceste întreprinderi comunicarea obiecțiilor prevăzută la articolul 2 alineatul (1) din Regulamentul nr. 99/63/CEE al Comisiei din 25 iulie 1963 privind audierile prevăzute la articolul 19 alineatele (1) și (2) din Regulamentul nr. 17 al Consiliului (JO 1963, 127, p. 2268). Toate întreprinderile destinate ale comunicării obiecțiilor au prezentat observații în cursul lunii iunie 1988. Cu excepția societății Shell International Chemical

Company Ltd, care nu a solicitat o audiere, întreprinderile au fost ascultate în cursul lunii septembrie 1988. La 1 decembrie 1988, Comitetul consultativ pentru înțelegeri și poziții dominante și-a emis avizul cu privire la proiectul de decizie al Comisiei.

3 La 17 martie 1989 s-a publicat în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene „Decizia 89/190/CEE a Comisiei din 21 decembrie 1988 privind o procedură în aplicarea articolului 85 din Tratatul CEE (IV/31.865, PVC)”, care fusese notificată întreprinderilor în luna februarie 1989. Decizia astfel notificată și publicată cuprinde, în dispozitivul său, în special următoarele trei articole:

#### *„Articolul 1*

Atochem SA, BASF AG, DSM NV, Enichem SpA, Hoechst AG, Hüls AG, Imperial Chemical Industries plc, Limburgse Vinyl Maatschappij, Montedison SpA, Norsk Hydro AS, Société artésienne de vinyle, Shell International Chemical Co. Ltd, Solvay & Cie și Wacker Chemie GmbH au încălcat dispozițiile articolului 85 din tratat prin participarea (în perioadele indicate în prezenta decizie) la un acord și/sau o practică concertată datând, cu aproximație, din august 1980, în temeiul cărora producătorii care aprovizionau cu PVC teritoriul pieței comune au participat la reuniuni periodice cu scopul de a stabili prețuri „țintă” și cote „țintă”, de a planifica inițiative concertate în vederea creșterii nivelului prețurilor și monitorizării aplicării acestor aranjamente coluzive.

#### *Articolul 2*

Întreprinderile menționate la articolul 1, care sunt în continuare active în sectorul PVC, încetează de îndată încălcările menționate anterior (dacă nu au făcut deja acest lucru) și se abțin în viitor, în sectorul PVC, de la orice acord sau practică concertată care poate avea un obiect sau un efect identic sau similar, inclusiv orice schimb de informații de tipul celui protejat în general de secretul profesional, prin intermediul căruia participanții sunt informați în mod direct sau indirect cu privire la producția, livrările, nivelul stocurilor, prețurile de vânzare, costurile sau planurile de investiții ale altor producători, sau care le permit să urmărească punerea în aplicare a oricărui acord expres sau tacit sau a oricărei practici concertate care se referă la prețuri sau la partajarea piețelor în Comunitate. Orice sistem de schimburi de informații generale la care s-au abonat producătorii pentru sectorul PVC este administrat astfel încât să se excludă orice informație care permite identificarea comportamentului unor anumiți producători; întreprinderile se abțin, mai exact, de la efectuarea de schimburi de informații suplimentare de interes pentru concurență și care nu intră în sfera de aplicare a unui astfel de sistem.

#### *Articolul 3*

Întreprinderilor vizate de prezenta decizie li se aplică următoarele amenzi, ca urmare a încălcării constatate la articolul 1:

i) Atochem SA : o amendă de 3 200 000 ECU;

ii) BASF AG : o amendă de 1 500 000 ECU;

iii) DSM NV : o amendă de 600 000 ECU;

iv) Enichem SpA : o amendă de 2 500 000 ECU;

- v) Hoechst AG : o amendă de 1 500 000 ECU;
- vi) Hüls AG : o amendă de 2 200 000 ECU;
- vii) Imperial Chemical Industries PLC : o amendă de 2 500 000 ECU;
- viii) Limburgse Vinyl Maatschappij : o amendă de 750 000 ECU;
- ix) Montedison SpA : o amendă de 1 750 000 ECU;
- x) Norsk Hydro AS : o amendă de 750 000 ECU;
- xi) Société artésienne de vinyle : o amendă de 400 000 ECU;
- xii) Shell International Chemical Company Ltd : o amendă de 850 000 ECU;
- xiii) Solvay et Cie : o amendă de 3 500 000 ECU;
- xiv) Wacker Chemie GmbH : o amendă de 1 500 000 ECU.”

4 Toate întreprinderile menționate de decizie, cu excepția societăţii Solvay et Cie, au introdus o acţiune în faţa Curţii de Justiţie. Aceste acţiuni au fost înregistrate la grefa Curţii între 30 martie 1989, în cazul societăţii BASF AG  i 25 aprilie 1989, în cazul societăţii Norsk Hydro AS.  n temeiul articolelor 3 alineatul (1)  i 14 din Decizia Consiliului din 24 octombrie 1988 de instituire a unui Tribunal de Primă Instan a a Comunităţilor Europene, Curtea a trimis cauzele în faţa Tribunalului, prin ordonan ele din 15 noiembrie 1989.

5 Prin Ordonanța din 19 iunie 1990, Tribunalul (Camera a doua) a declarat inadmisibilă acţiunea societăţii Norsk Hydro AS, din cauză că cererea introductivă de instanța a fost depusă cu întârziere. Această ordonanța a făcut obiectul unui recurs în faţa Curţii de Justiţie. Norsk Hydro AS  i-a retras ulterior cererea  i s-a pronunțat radierea acesteia.

6 La  ncheierea procedurii scrise, care s-a terminat prin prezentarea, între 29 iunie  i 5 noiembrie 1990, a duplicilor Comisiei, cauzele T-79/89, T-84/89, T-85/89, T-86/89, T-89/89, T-91/89, T-92/89, T-94/89, T-96/89, T-98/89, T-102/89  i T-104/89 au fost conexate, în scopul procedurii orale, prin Ordonanța din 11 iulie 1991 a preşedintelui Camerei a doua a Tribunalului. La 11 iulie 1991 a avut loc o reuniune premergătoare şedin ei, organizată în temeiul articolului 64 alineatul (3) din Regulamentul de procedură al Tribunalului. Pe baza raportului judecătorului raportor, Tribunalul (Camera a doua) a decis să deschidă procedura orală  i să solicite anumite măsuri de organizare a procedurii.

7 Procedura orală s-a derulat între 18  i 22 noiembrie 1991  i în 10 decembrie 1991.  n cursul acestei proceduri, Tribunalul a cerut Comisiei, prin Ordonanța din 19 noiembrie 1991, să prezinte anumite documente înainte de 22 noiembrie 1991. Printr-o noua ordonanța, din 22 noiembrie 1991, termenul stabilit ini ial a fost extins p na la 5 decembrie 1991.

8 După ascultarea părţilor în această privin a în cursul procedurii orale, Tribunalul consideră că este necesară conexarea cauzelor menționate anterior în scopul pronun ării hot r rii.

### **Preten ile părţilor**

9 Reclamantele solicită, în esen a, Tribunalului:

- în principal, să anuleze Decizia Comisiei din 21 decembrie 1988 privind o procedură în temeiul articolului 85 din Tratatul CEE (IV/31.865, PVC) și, în subsidiar, să anuleze sau să reducă amenda impusă la articolul 3 din decizia menționată;

– să oblige Comisia la plata cheltuielilor de judecată;

- în plus, Montedison SpA a solicitat ca, pe de o parte, Comisia să fie obligată să îi ramburseze integral cheltuielile efectuate în cursul procedurii administrative și, pe de altă parte, să fie obligată la repararea tuturor prejudiciilor rezultate pentru aceasta din punerea în aplicare a deciziei atacate.

10 Comisia solicită Tribunalului:

- să respingă cererea societății Shell International Chemical Company Ltd ca tardivă, și, prin urmare, inadmisibilă;

— să respingă cererile ca nefondate;

- să oblige reclamantele la plata cheltuielilor de judecată.

### **Măsurile de organizare a procedurii și de cercetare judecătorească impuse de Tribunal**

*A – Argumentele scrise ale părților care au determinat Comisia să adopte măsura de organizare a procedurii din 11 iulie 1991*

11 La punctul 5 din cererea sa, intitulată „Încălcarea obligației de a indica motivarea la momentul adoptării deciziei atacate”, BASF AG face referire la Hotărârea Curții din 23 februarie 1988, denumită a „găinilor ouătoare”, Regatul Unit/Consiliu (131/86, Rec. p. 905), pentru a susține că articolul 190 din tratat obligă Comisia ca, atunci când aceasta ia o decizie, să adopte motivarea care face parte integrantă din aceasta. Reclamanta deduce din aceasta că o decizie e nulă în cazul în care nu este motivată sau dacă motivarea este insuficientă sau incompletă la data adoptării acesteia sau dacă motivarea suferă modificări ulterior adoptării deciziei.

12 În speță, reclamanta constată că decizia notificată este datată 21 decembrie 1988 și este însoțită de o scrisoare de trimitere datată 5 ianuarie 1989, semnată „Pentru Comisie, P. Sutherland, membru al Comisiei”. Aceasta arată că, la 21 decembrie 1988, Comisia i-a trimis un mesaj telex în care susținea că adoptase o decizie în data de 22 decembrie 1988. Fără să înlăture ipoteza unei erori materiale, reclamanta susține că, la 21 decembrie 1988, motivarea deciziei era fie inexistentă, fie diferită de cea care figura în decizia notificată. În sprijinul afirmațiilor sale, reclamanta susține că, drept răspuns la o cerere din partea sa, formulată între 21 decembrie 1988 și 3 februarie 1989, data notificării, de comunicare a deciziei, i s-a răspuns, de către agenții Comisiei, că textul deciziei în limba germană nu era pregătit și, prin urmare, o astfel de comunicare nu era posibilă. Conform reclamantei, perioada de timp dintre adoptarea deciziei și notificarea acesteia este suficientă pentru a stabili că motivarea deciziei a fost refăcută. Prin urmare, conform reclamantei, decizia este nulă. În replica sa, reclamanta a subliniat că „pârâta putea prezenta textul în limba germană, în forma deținută de Comisie la 21 decembrie 1988. Atât Curtea, cât și reclamanta ar fi astfel în măsură să compare [cele două texte] și să stabilească dacă diferențele dintre acest text și cel care i-a fost comunicat reclamantei la 3 februarie 1989 sunt rezultatul unor simple rectificări lingvistice”.

13 Hüls AG a susținut, în cererea sa, că are toate motivele să creadă că decizia care i-a fost notificată diferă, în puncte esențiale, de proiectul aflat la baza Deciziei Comisiei din 21 decembrie 1988. Aceasta își bazează presupunerile pe faptul că, în opinia sa, este evident că, având în vedere forma tipărită a deciziei notificate, au fost adăugate sau corectate pasaje esențiale. De asemenea, Hüls AG i-a cerut Curții să îi impună Comisiei să „aducă la dosar proiectul de decizie din 21 decembrie 1988 și să îl pună la dispoziția reclamantei, pentru a fi posibil să se verifice dacă neconcordanțele nu depășesc cadrul legal”.

14 Reclamantele Wacker Chemie GmbH și Hoechst AG au susținut, în cererile și în replicile lor, ca motivarea deciziei, prevăzută la articolul 190 din tratat, ar trebui să clarifice principalele puncte de drept și de fapt care stau la baza deciziei. Mai mult, această motivare ar trebui să existe la data adoptării deciziei. Modificările *a posteriori* ale motivării respective nu sunt compatibile cu articolul 190 din tratat, în cazul în care acestea sunt mai mult decât niște simple corecturi ortografice (Hotărârea Curții din 23 februarie 1988, menționată anterior). Reclamantele consideră că, în speță, au toate motivele să creadă că aceste principii au fost încălcate. Acestea fac trimitere la zvonurile referitoare la adoptarea deciziei anterior datei de 21 decembrie 1988. Acestea au primit, la data respectivă, un mesaj telex din partea Comisiei, care conținea dispozitivul deciziei, nu însă și motivarea și care făcea trimitere la o decizie din 22 decembrie 1988. Acestea consideră că sunt întemeiate să își exprime serioase îndoieli, având în vedere unele informații care, pe de altă parte, le-au fost furnizate de alte întreprinderi, la rândul lor destinate ale deciziei atacate, cu privire la chestiunea adoptării deciziei pe baza unei propuneri complete care să conțină motivarea necesară în limba în care aceasta este autentică. Prin urmare, reclamantele au cerut ca Comisia să fie invitată să prezinte propunerea de decizie pe baza căreia a adoptat, la 21 decembrie 1988, decizia atacată. Acestea deduc din apărarea Comisiei că nicio decizie nu a fost adoptată în limbile spaniolă, italiană și olandeză. Or, conform reclamantelor, decizia trebuia adoptată în fiecare din limbile destinatarilor. Prin urmare, acestea adresează „Tribunalului întrebarea dacă decizia Comisiei nu trebuia adoptată pe baza textelor corespunzătoare”. Mai mult, acestea consideră că, ținând seama de expunerea faptelor efectuată de Comisie în memoriul său în apărare, se pune întrebarea dacă membrul Comisiei responsabil de concurență putea adopta în mod valabil sau dacă a adoptat în mod valabil decizia în celelalte limbi oficiale, din moment ce mandatul său expira la 5 ianuarie 1989, adică cu 11 zile înaintea datei la care traducerile au fost prezentate Secretariatului General al Comisiei. Acestea concluzionează că „decizia care ar fi trebuit să fie adoptată sub forma unei decizii unice cu privire la toți destinatarii este contestabilă în întregime”.

15 Enichem SpA a susținut, în cererea sa, că, între adoptarea deciziei și notificarea acesteia, a trecut o perioadă considerabilă de timp, astfel încât textul notificat și publicat ar putea să nu corespundă textului adoptat, ceea ce ar atrage nulitatea deciziei notificate părților. Enichem SpA îi cere Curții să impună Comisiei să prezinte textul, în limba de lucru a Comisiei, în baza căruia aceasta din urmă a adoptat decizia din 21 decembrie 1988. Mai mult, Enichem SpA susține că decizia a fost adoptată anterior stabilirii procesului verbal definitiv al audierii reclamantelor de către Comisie, care a fost redactat abia la 13 februarie 1989. Reclamanta subliniază că, în consecință, nici comitetul consultativ, nici colegiul comisarilor, nici membrul Comisiei responsabil de concurență nu au putut lua cunoștință de textul procesului verbal definitiv al audierii, astfel încât audierea în fața Comisiei a fost lipsită de orice semnificație.

16 Ca răspuns la aceste argumente, Comisia declară, în întâmpinare și în duplică, după ce a evidențiat că acest motiv este complet nefondat și nu este susținut de nici un element serios, a susținut că proiectele de decizie au fost supuse pentru deliberare colegiului comisarilor în șase limbi (engleză, franceză, germană, italiană, olandeză și spaniolă). Din procesul verbal al ședinței nr. 945 a Comisiei reiese că decizia a fost adoptată în trei limbi, adică în engleză,

franceză și germană și că membrului responsabil de concurență i-a fost încredințată de către Comisie sarcina de a adopta decizia în celelalte limbi. În opinia Comisiei, delegarea unei astfel de autorități este conformă cu articolul 27 din Regulamentul de procedură al Comisiei, astfel cum este confirmat de Curte în Hotărârea din 23 septembrie 1986, AKZO Chimie/Comisia, punctul 40 (Cauza 5/85, Rec., p. 2585). Conform Comisiei, în fapt, o astfel de delegare de autoritate include implicit și posibilitatea de a efectua armonizarea lingvistică necesară. În urma deliberării Comisiei, decizia a fost tradusă în cele trei limbi oficiale în care nu era încă disponibilă (daneză, greacă și portugheză). Aceste traduceri au fost prezentate Secretariatului General la 16 ianuarie 1989, dată la care diferitele versiuni ale deciziei, disponibile în fiecare din limbile oficiale ale Comunității, au fost trimise juriștilor lingviști în vederea asigurării concordanței. Aceste lucrări de armonizare s-au încheiat la rândul lor la finele lunii ianuarie 1989. Comisia a ținut să precizeze că era în măsură să prezinte Tribunalului, la cererea acestuia, documentele la care făcea trimitere în memoriile sale. Aceasta a adăugat că delegarea nu s-a făcut către domnul P. Sutherland, desemnat nominal, ci către comisarul pentru concurență.

17 Acestea sunt condițiile în care, confruntat cu argumente scrise divergente, Tribunalul a considerat că este necesar, pentru a răspunde motivelor ridicate de reclamante, să compare, pe de o parte, actul notificat reclamantelor și publicat în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene și, pe de altă parte, actul adoptat. Având în vedere, de altfel, oferta Comisiei de a aduce probe, Tribunalul, în cadrul competenței sale de cercetare judecătorească (Hotărârea Curții din 23 septembrie 1985, menționată anterior) a impus Comisiei, la 11 iulie 1991, în temeiul măsurilor de organizare a procedurii, să prezinte, pe de o parte, procesul verbal al reuniunii Comisiei din 21 decembrie 1988 și, pe de altă parte, textul deciziei, astfel cum a fost adoptat de Comisie.

18 În anexele IV și V la răspunsul său la măsura de organizare a procedurii, înregistrat la grefa Tribunalului la 12 septembrie 1991, Comisia a prezentat, pe de o parte, paginile 41-43 din procesul verbal, redactat în limba franceză, al ședinței nr. 945 a Colegiului comisarilor din 21 decembrie 1988, cotate COM(88) PV 945 (anexa IV) și, pe de altă parte, trei proiecte de decizie, datate 14 decembrie 1988 și redactate în limbile germană, engleză și franceză și cotate C(88) 2497 (anexa V).

19 În urma prezentării acestor documente, BASF AG a depus, la 24 octombrie 1991, un document în care reclamanta declara că adera la obiecțiile sale scrise și că pregătea o derulare simplificată a procedurii orale. Acest document, notificat părții la 29 octombrie 1991, includea în anexă un tabel comparativ care relua unele neconcordanțe prezentate de BASF AG, între versiunea deciziei notificate reclamantei și proiectul de decizie din 14 decembrie 1988, în versiunea germană, prezentat la 12 septembrie 1991.

*B – Argumentele părților, în cursul procedurii orale, care au determinat Tribunalul să ordone măsura de cercetare judecătorească din 19 noiembrie 1991*

20 În cursul susținerii orale comune din 18 noiembrie 1991, toate întreprinderile reclamante, cu excepția societăților Shell International Chemical Company Ltd și Montedison SpA, care nu au luat parte la susținerile orale comune, au afirmat că era necesar să se facă diferența între două „tipuri” de erori care viciază decizia.

21 Întreprinderile reclamante au susținut, în primul rând, că actul notificat era lipsit de temei juridic în măsura în care era notificat în versiunile redactate în limbile italiană și olandeză, întrucât din documentele prezentate de Comisie la 12 septembrie 1991 reieșea că aceste versiuni ale actului atacat fuseseră adoptate de singurul membru al Comisiei responsabil de



concurență; însă, conform reclamantelor, articolul 27 din Regulamentul de procedură al Comisiei din 31 ianuarie 1963, menținut provizoriu în vigoare de articolul 1 din Decizia din 6 iulie 1967 (denumit în continuare „Regulamentul de procedură al Comisiei”), astfel cum a fost modificat de Decizia 75/461/Euratom, CECO, CEE din 23 iulie 1975 (JO L 183, p. 63), al cărei prim paragraf se referă la competențele care pot fi delegate membrilor Comisiei, nu oferă niciun fel de teme juridice în acest sens. Reclamantele au susținut, în special în cursul procedurii orale, că practica adoptată de Comisie contravine articolului 12 primul și al doilea paragraf din Regulamentul de procedură al Comisiei, deoarece în lipsa unei decizii adoptate în limbile italiană și olandeză, actul nu este „autenticat” prin semnăturile președintelui și al secretarului executiv. În concluzie, cu privire la acest punct, reclamantele au susținut că respectarea articolului 12 din Regulamentul de procedură al Comisiei constituia o normă fundamentală de procedură, a cărei încălcare ar trebui, în temeiul articolelor 173 și 174 din tratat, să fie sancționată prin anularea deciziei.

22 În al doilea rând, întreprinderile au susținut că neconcordanțele apăreau între toate actele notificate reclamantelor și documentele prezentate de Comisie la 12 septembrie 1991 și care au fost descrise de aceasta drept decizia adoptată. Pe lângă corecturile de ordin sintactic și ortografic, reclamantele au identificat trei tipuri de modificări importante. Acestea constau în adăugirile făcute la pagina 6 din actul notificat și care se referă la întreprinderile germane, în adăugarea unui nou paragraf la pagina 24 din versiunea în limba germană a actului notificat (pagina 22 din versiunea în limba engleză a actului notificat și pagina 23 din versiunea în limba franceză a actului notificat) și în alte modificări aduse versiunii redactate în limba germană. Făcând trimitere, în special, la Hotărârea Curții din 23 februarie 1988, menționată anterior, întreprinderile au invocat caracterul absolut al interdicției de a aduce modificări ulterioare actelor juridice care au făcut obiectul unei decizii adoptate de autoritatea competentă. Mai mult, acestea au susținut că încrederea în instituțiile Comunității ar avea de suferit dacă inviolabilitatea acestor principii juridice nu ar fi garantată fără rezerve.

23 În răspunsul său la această susținere orală, dat în aceeași zi, Comisia, fără a contesta adăugarea unui nou paragraf, la punctul 27 din motivarea actului notificat, a dorit să demonstreze legalitatea acesteia, făcând trimitere la un proces verbal al unei reuniuni speciale a șefilor de cabinet ai comisarilor, care a avut loc la 19 decembrie 1988. Cu toate acestea, Comisia a arătat că, ținând seama de informațiile confidențiale conținute de procesul verbal respectiv, nu era în măsură să le prezinte la dosar. Tribunalul a propus Comisiei fie să renunțe la orice trimitere la un document care nu era disponibil reclamantelor, fie să comenteze documentul în cauză fără a-l prezenta.

24 Întrucât Comisia a ales ultima soluție, reclamantele, după descrierea conținutului documentului respectiv, au declarat că nu sunt decât parțial mulțumite de răspunsul Comisiei, deoarece nu aveau cunoștință de documentul contestat, care avea o mare importanță pentru ele. Mai mult, ele au întrebat Comisia, în primul rând, dacă decizia fusese autenticată în condițiile prevăzute la articolul 12 din Regulamentul de procedură al Comisiei; în al doilea rând, acestea au declarat că fragmentele din procesele verbale prezentate nu constituiau un răspuns corespunzător la cererea Tribunalului; în final, acestea au cerut să vadă textul deciziei cu semnăturile Președintelui și Secretarului General al Comisiei.

25 În cursul susținerii orale din 19 noiembrie 1991, Comisia a arătat că nu putea prezenta alte documente decât cele deja deținute de Tribunal, cu excepția cazului în care acesta i-ar fi ordonat acest lucru. Acestea sunt condițiile în care, prin Ordonanța din 19 noiembrie 1991, Tribunalul a impus Comisiei să prezinte „până la 22 noiembrie 1991, ora 12, cel târziu, o copie certificată conformă cu originalul a Deciziei din 21 decembrie 1988 privind o procedură în aplicarea articolului 85 din Tratatul CEE (IV/31 865, PVC; 89/190/CEE), astfel cum a fost

adoptată de Colegiul Comisarilor în cursul reuniunii din 21 decembrie 1988 și autentificată în condițiile prevăzute de Regulamentul de procedură al Comisiei, în versiunile lingvistice în care această decizie a fost adoptată”.

26 În conformitate cu această ordonanță, Comisia a prezentat, la 21 noiembrie 1991:

— paginile 41-43 din procesul verbal al reuniunii Colegiului Comisarilor, prezentate deja la 12 septembrie 1991, certificate pentru conformitate cu originalul de Secretarul General al Comisiei (paginile 2-4);

— copii, certificate pentru conformitate de către Secretarul General al Comisiei, proiecte de decizie din 14 noiembrie 1988, în limbile engleză, franceză și germană (paginile 5-148);

— un document cotatec SEC(88) OJ 945, punctul 15, datat 19 decembrie 1988 și intitulat „Notă în atenția domnilor membri ai Comisiei”, certificat pentru conformitate cu originalul de Secretarul General al Comisiei (pagina 149);

- un document cotatec „anexa III”, intitulat „modificări care trebuie incluse la punctul 27 – PVC, la punctul 34 – LDPE” [(„modificări care trebuie incluse la punctul 27 – PVC, la punctul 34 – PEBD”)] (pagina 150);

- un document semnat de Secretarul General al Comisiei și formulat după cum urmează:

“I certify that the attached is a true copy of the decision of the Commission in case IV/31.865-PVC, as adopted by the Commission at its meeting of 21 December 1988.

The text of the decision comprises the attached documents :

1) pages 41 to 43 of the minutes of the Commission’s meeting of 21 december 1988, COM(88) PV 945;

2) the following documents which were before the Commission at that meeting :

i) document C(88) 2497 of 14 december 1988, being a draft decision, in the three language versions (German, English, French) available to the Commission;

ii) a document entitled 'Modifications to be included in point 27 - PVC, in point 34-LDPE' and bearing the reference 'ANNEXE III', which was attached as Annexe III to document SEC(88) 2033 referred to in point 2 of the abovementioned Commission minutes, page 41, being the minutes of the special meeting of the Chefs de cabinet held on 19 December 1988.”

[„Certific că documentele anexate sunt o copie conformă cu decizia Comisiei în Cauza IV/31.865 – PVC, astfel cum a fost adoptată de Comisie în ședința din 21 decembrie 1988.

Textul deciziei cuprinde următoarele documente:

1) paginile 41- 43 din procesul verbal al Comisiei din 21 decembrie 1988, COM (88) PV 945;

2) următoarele documente, care au fost prezentate Comisiei în cursul acestei reuniuni:

- i) documentul C(88) 2497 din 14 decembrie 1988, care este un proiect al deciziei în cele trei limbi (engleză, franceză, germană) în care a fost adoptat de către Comisie;
- ii) un document intitulat « „Modificări care trebuie incluse la punctul 27 - PVC, la punctul 34 - PEBD” și care face trimitere la „Anexa III” », care era anexat ca anexa III la documentul SEC(88) 2033 la care se face trimitere la punctul 2, pagina 41 din procesul verbal al Comisiei menționat anterior și care reprezintă procesul verbal al reuniunii speciale a șefilor de cabinet, ținută la 19 decembrie 1988”].

27 Pârâta a informat Curtea că, ținând seama de operațiunile de mutare de la sediul Comisiei, aflate în curs la data respectivă, aceasta nu putea prezenta, în termenul stabilit de Ordonanța din 19 noiembrie 1991, menționată anterior, alte documente decât cele depuse în ziua respectivă la dosar, dar că va putea face acest lucru la 5 decembrie 1991. În aceste condiții, s-a hotărât că „având în vedere circumstanțele speciale invocate de Comisie, termenul limită stabilit de Ordonanța din 19 noiembrie 1991 pentru prezentarea unei copii certificate pentru conformitate cu decizia Comisiei din 21 decembrie 1988 (a fost) extins până la 5 decembrie 1991”.

28 La 5 decembrie 1991, Comisia a prezentat:

- paginile 41-43 din procesul verbal al ședinței nr. 945 al Colegiului Comisarilor din 21 decembrie 1988, însoțite de „coperta” acestui proces verbal. Rezultă, pe de o parte, că paginile 41-43 sunt incluse în partea I a reuniunii, al cărei proces verbal cuprinde 60 de pagini și, pe de altă parte, că acest proces verbal a fost aprobat de Colegiul Comisarilor la 22 decembrie 1988. Această primă pagină conține semnăturile Președintelui și Secretarului general ai Comisiei. Copia prezentată este certificată pentru conformitate cu originalul de către Secretarul general al Comisiei și poartă ștampila oficială a Comisiei.

- un certificat dat de domnul David F. Williamson, Secretar general al Comisiei, din data de 5 decembrie 1991 și redactat după cum urmează:

„Pursuant to the Order of the Court of First Instance of 19 november 1991, I certify that the attached is a true copy of pages 41 to 43 of the authenticated minutes of the Commission’s meeting of 19 december 1988, COM(88) PV 945, together with a copy of page 1 of those minutes, which bears the signatures of the President of the Commission and myself, in accordance with article 10 of the Commission’s Rules of Procedure. These pages record the adoption by the Commission of the decision in Case IV/31.865 - PVC, which comprises this entry in the minutes, together with the documents before the Commission on that occasion and listed on page 41, of which certified copies were furnished to the Court on 21 november 1991”.

[„În conformitate cu Ordonanța Tribunalului de Primă Instanță din 19 noiembrie 1991, certific că documentele anexate reprezintă o copie conformă a paginilor 41-43 din procesul verbal autentificat al reuniunii Comisiei din 19 decembrie 1988, COM(88) PV 945, însoțit de o copie a paginii 1 din procesul verbal, care conține semnătura mea și pe cea a Președintelui Comisiei, în conformitate cu articolul 10 din Regulamentul de procedură al Comisiei. Aceste pagini notează adoptarea de către Comisie a deciziei în Cauza IV/31.865 - PVC, care conține documentele consemnate în procesul verbal și documentele care erau prezentate Comisiei cu această ocazie și enumerate la pagina 41, ale căror copii certificate au fost furnizate Tribunalului la 21 noiembrie 1991.”]

- o „scrisoare de înaintare” semnată de domnul J. Currall, membru al serviciului juridic al Comisiei, în calitate de agent, din data de 5 decembrie 1991 și redactată după cum urmează:

“In compliance with the Court’s Order of 19 november 1991, please find enclosed a certified copy of the authenticated version of the minutes of the Commission’s meeting of 21 december 1988, to be read with the other documents of which certified copies have already been supplied to the Court, the whole constituting the Commission’s decision as adopted that day.”

(„În conformitate cu Ordonanța Tribunalului din 19 noiembrie 1991, atașez o copie certificată a versiunii autentificate a procesului verbal al reuniunii Comisiei din 21 decembrie 1988, care trebuie citită împreună cu celelalte documente, ale căror copii certificate au fost deja trimise Tribunalului, toate acestea constituind împreună decizia pe care Comisia a adoptat-o la data respectivă”.)

29 În final, în cursul susținerii orale din 10 decembrie 1991, Montedison SpA a considerat că, ținând seama de elementele noi apărute în cursul procedurii orale, ea avea dreptul să completeze concluziile inițiale. Montedison SpA i-a cerut Curții să examineze chestiunea existenței actului atacat și, prin urmare, a admisibilității cererii sale. În subsidiar, Montedison SpA a declarat că își menține pretențiile inițiale.

### **Cu privire la fond**

30 Tribunalul constată că, în sprijinul pretențiilor lor, reclamantele au invocat în principal trei grupe de motive, întemeiate pe încălcarea drepturilor fundamentale, pe nerespectarea normelor fundamentale de procedură și pe faptul că aprecierile și caracterizările juridice ale faptelor, făcute de Comisie în temeiul articolului 85 alineatul (1) din tratat sunt insuficiente sau eronate. Printre aceste motive, unul era întemeiat pe existența unor neconcordanțe între decizii, astfel cum au fost adoptate de Colegiul Comisarilor, pe de o parte, și actele notificate reclamantelor și publicate în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene, pe de altă parte. În cursul procedurii orale, acest motiv a fost completat, în urma susținerilor orale ale Comisiei și a documentelor aduse de aceasta la dosar, pe de o parte, de un alt motiv, deja schițat în scris de unele reclamante, întemeiat pe lipsa de competență a autorului actului și, pe de altă parte, pe un motiv întemeiat pe inexistența actului.

31 Tribunalul consideră că este necesar, în scopul unui răspuns exact la motivele ridicate de către reclamante, să se examineze, în primul rând, motivul întemeiat pe o încălcare a principiului intangibilității actului adoptat, în al doilea rând, motivul întemeiat pe lipsa de competență a autorului actului și, în final, motivul întemeiat pe inexistența actului atacat. Tribunalul arată că examinarea motivelor întemeiate pe lipsa de competență a autorului actului și pe inexistența deciziei sunt, în orice caz, chestiuni de ordin public care trebuie, ca atare, să fie ridicate din oficiu.

#### *A - Cu privire la motivul întemeiat pe încălcarea principiului intangibilității actului adoptat*

32 Mai multe reclamante au susținut că actul notificat și publicat în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene prezenta anumite neconcordanțe cu actul adoptat. Aceste neconcordanțe, care erau mai mult decât simple corecturi de ordin gramatical, constituie o încălcare clară a principiului intangibilității actului adoptat și, prin urmare, întreaga decizie atacată este lovită de nulitate (a se vedea punctele 11-15 de mai sus).

33 Comisia a susținut că aceste modificări erau fie modificări de ordin pur sintactic sau gramatical, fie își găseau originea în propunerile făcute la reuniunea specială a șefilor de

cabinet din 19 decembrie 1988. În sprijinul argumentelor sale, aceasta a prezentat toate documentele analizate anterior (a se vedea punctele 16, 23, 26 și 28 de mai sus).

34 Tribunalul consideră că trebuie să se reamintească că, prin Hotărârea din 23 februarie 1988, denumită „a găinilor ouătoare”, menționată anterior, Curtea a hotărât, cu privire la o directivă adoptată de Consiliu și modificată ulterior de serviciile Secretariatului General al Consiliului, că motivarea unui act constituie un element esențial al acestuia, prin faptul că permite instanței comunitare să își exercite controlul, iar statelor membre, precum și resortisanților în cauză, să cunoască condițiile în care instituțiile comunitare au pus în aplicare tratatul și că „prin urmare, nici Secretarul general al Consiliului, nici membrii personalului Secretariatului General al Consiliului nu au competența de a modifica motivarea actelor aprobate de către Consiliu” (punctele 37 și 38). Această considerație se bazează, de asemenea, pe analiza Regulamentului de procedură al Consiliului care interzice astfel de modificări. Pentru aceste motive, Curtea a anulat directiva contestată.

35 Într-adevăr, principiul intangibilității actului, o dată ce a fost adoptat de către autoritatea competentă, constituie un factor esențial de securitate juridică și de stabilitate a situațiilor juridice din sistemul juridic comunitar, atât pentru instituțiile comunitare, cât și pentru subiecții de drept care își văd situația juridică și materială afectată de o decizie a respectivelor instituții. Numai respectarea cu strictețe absolută a acestui principiu permite dobândirea certitudinii că, ulterior adoptării sale, actul nu va putea fi modificat decât în conformitate cu normele de competență și de procedură și că, în consecință, actul notificat sau publicat va constitui o copie fidelă a actului adoptat, reflectând, de asemenea, cu exactitate voința autorității competente.

36 În speță, Tribunalul constată, în primul rând, că documentele prezentate de către Comisie, la 12 septembrie 1991, ca răspuns la măsura de organizare a procedurii menționate anterior din 11 iulie 1991, precum și documentele prezentate, în cursul procedurii orale, la 21 noiembrie 1991 și la 5 decembrie 1991 și analizate anterior (a se vedea punctele 26 și 28), stabilesc faptul că cele trei proiecte prezentate spre deliberare Colegiului Comisarilor, din data de 14 decembrie 1988, conțin unele neconcordanțe cu actele notificate reclamantelor și publicate în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene. Tribunalul constată, pe de altă parte, că aceste neconcordanțe nu sunt, în principiu, contestate de pârâtă, fie că acesta consideră că unele sunt minore, fie că susține că altele pot fi explicate prin circumstanțe, astfel cum reiese din certificatele domnilor Williamson și Currall, prezentate la 21 noiembrie și la 5 decembrie 1991 și analizate mai sus (punctele 26 și 28), că deciziile adoptate de Colegiul Comisarilor trebuie să rezulte dintr-o lectură combinată a celor trei proiecte, a procesului verbal al ședinței nr. 945 a Colegiului Comisarilor și a procesului verbal al reuniunii șefilor de cabinet din 19 decembrie 1988, împreună cu propunerea de modificare conținută de acesta, precum și din alte documente prezentate de Comisie.

37 Tribunalul constată, în al doilea rând, că, în conformitate cu procesul verbal al ședinței nr. 945 a Colegiului Comisarilor, Comisia, sesizată de domnul P. Sutherland, Comisarul pentru concurență la data de 21 decembrie 1988, cu privire la proiectele de decizie cotate C(88) 2497, la data respectivă:

- a decis că cele paisprezece întreprinderi desemnate în cauza PVC au încălcat dispozițiile articolului 85 din tratat, a stabilit suma amenzilor pe care trebuia să le aplice acestora și a aprobat principiul injoncțiunii care trebuie adresată întreprinderilor de a pune capăt încălcării;

- a adoptat o decizie privind Cauza IV-31.865 PVC în limbile engleză, franceză și germană, versiuni autentice pentru unele reclamante, aceste decizii fiind „redate” în documentele C(88) 2497, menționate anterior;

- a autorizat membrul Comisiei responsabil de concurență să adopte textul deciziei în celelalte limbi oficiale ale Comunității;

- a luat cunoștință de examinarea cauzei de către șefii de cabinete ale comisarilor, în cursul reuniunii speciale și a reuniunii săptămânale a acestora din 19 decembrie 1988.

38 Având în vedere aceste constatări de fapt, Tribunalul trebuie să facă o apreciere juridică a motivului întemeiat pe încălcarea principiului intangibilității actului adoptat. În vederea examinării acestui motiv, trebuie să se facă distincție între, pe de o parte, textul adoptat în limba germană și, pe de altă parte, textul adoptat în toate limbile autentice.

#### *1. Cu privire la modificările aduse textului deciziei adoptate în limba germană*

39 În ceea ce privește decizia adoptată de Colegiul Comisarilor, la 21 decembrie 1988, în limba germană, reiese dintr-o analiză comparată a proiectului de decizie din 14 decembrie 1988, astfel cum a fost adoptat de Colegiul Comisarilor, în termenii procesului verbal al ședinței nr. 945, pe de o parte și a deciziei, astfel cum a fost notificată și publicată, pe de altă parte, ca decizia notificată și publicată a suferit numeroase modificări, ulterior adoptării acesteia. Această analiză comparată confirmă exactitudinea tabelului cu neconcordanțe prezentat de BASF AG la 24 octombrie 1991, necontestat, de altfel, de către Comisie, care s-a limitat la a sublinia caracterul neesențial al modificărilor aduse.

40 Comparația dintre cele trei proiecte din 14 decembrie 1988, redactate în limbile engleză, franceză și germană și adoptate, conform procesului verbal al ședinței nr. 945, de către Comisie la 21 decembrie 1988, arată că decizia adoptată în limba germană prezintă neconcordanțe semnificative, de alt ordin decât cel gramatical sau sintactic, pe de o parte, cu decizia adoptată în limbile engleză și franceză și, pe de altă parte, cu decizia, astfel cum a fost notificată și publicată. Chiar dacă se admite că modificările aduse actului adoptat în limba germană de către colegiul Comisarilor ar fi putut avea ca obiect armonizarea textelor notificate și publicate în diferite versiuni lingvistice autentice, aceste modificări sunt totuși neregulate, din moment ce sunt ulterioare adoptării actului, în anumite cazuri depășind cu mult limitele unor simple corecturi de ordin ortografic sau sintactic și aducând astfel atingere directă principiului intangibilității actului adoptat de autoritatea competentă.

41 Printre neconcordanțele enumerate atât în tabelul comparativ întocmit de BASF AG, cât și în susținerea orală comună a reclamantelor și în cea a consiliului Wacker Chemie GmbH și Hoechst AG, multe nu pot fi, de fapt, privite drept corecturi de ordin pur sintactic și ortografic:

- pagina 6, punctul 7 paragraful al patrulea (trimiterile sunt date în versiunea proiectului de decizie adoptat în limba germană, prezentat de Comisie la 12 septembrie 1991 și datat 14 decembrie 1988): proiectul din 14 decembrie 1988 nu conține nici nota 2 („Jedenfalls wurden sowohl Hüls als auch Hoechst von ICI und BASF als Sitzungsteilnehmer identifiziert” – „în orice caz, atât Hüls, cât și Hoechst sunt identificate de către ICI și BASF drept participante la reuniuni”), nici fraza „Hoechst als der einzige andere in Frage kommende Hersteller war nur ein unbedeutender PVC – Produzent” („Hoechst, cealaltă unică posibilitate, nu era decât un mic producător de PVC”), care au fost adăugate în actul notificat și publicat;

- pagina 17, punctul 21, primul paragraf: fraza „Die Unternehmen streiten offensichtlich nicht ab” („întreprinderile, în mod evident, nu contestă”) care figurează în proiectul din 14 decembrie 1988 a fost înlocuită în actul notificat și publicat cu „Die Unternehmen bestreiten zwar nicht” („întreprinderile, în mod sigur, nu neagă”);

- pagina 32, punctul 42, primul paragraf: trimiterea la un proces de „raționalizare”, care apare în proiectul din 14 decembrie 1988, nu mai apare în actul notificat și publicat, astfel cum reiese din comparația dintre textul adoptat („Die europäische Petrochemie-Industrie einschliesslich des PVC - Sektors hat in dem von dieser Entscheidung erfassten Zeitraum einen grundlegenden Umstrukturierungs-und Rationalisierungsprozess durchlaufen, der von der Kommission unterstuetzt worden ist”; „Industria petrochimică europeană, inclusiv sectorul PVC, a suferit, de-a lungul unei perioade menționate în decizie, un proces fundamental de restructurare și de raționalizare, care a fost încurajat de Comisie”) și textul notificat și publicat (« Die europäische Petrochemie-Industrie einschliesslich des PVC - Sektors hat in dem von dieser Entscheidung erfassten Zeitraum einen grundlegenden Umstrukturierungsprozess durchlaufen, der von der Kommission unterstuetzt worden ist »; „Industria petrochimică europeană, inclusiv sectorul PVC, a suferit, de-a lungul unei perioade menționate în decizie, un proces fundamental de restructurare, care a fost încurajat de Comisie”).

42 Întrucât aceste modificări astfel aduse, pe de o parte, sunt ulterioare adoptării actului din 21 decembrie 1988 și, pe de altă parte, nu sunt de ordin pur ortografic sau sintactic, ele trebuie să fi fost aduse de o persoană lipsită de competență în acest sens și, prin urmare, aduc atingere caracterului intangibil al actului adoptat de către Colegiul Comisarilor, fără a fi necesar să se examineze sfera, importanța sau caracterul substanțial al acestor modificări, astfel cum rezultă din Hotărârea Curtii din 23 februarie 1988, menționată anterior.

*2. Cu privire la modificările care aduc atingere tuturor deciziilor adoptate de Colegiul Comisarilor la 21 decembrie 1988 conform procesului verbal al ședinței nr. 945*

43 Din cercetarea judecătorească reiese că, pe lângă modificările care tocmai au fost analizate și care aduc atingere doar actului notificat și publicat în limba germană, anumite modificări, care apar în actele notificate reclamantelor și publicate în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene, vizează toate versiunile adoptate, conform procesului verbal al ședinței nr. 945, la 21 decembrie 1988 în limbile engleză, franceză și germană. Aceste modificări aduc atingere atât motivării, cât și dispozitivului actelor.

a) Cu privire la modificarea motivării actelor notificate și publicate

44 În ceea ce privește, în primul rând, modificările aduse motivării actelor adoptate în conformitate cu procesul verbal al ședinței nr. 945, Tribunalul constată că la paragraful al patrulea de la punctul 27 din motivarea actelor notificate și publicate în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene apare un paragraf cu totul nou, ceea ce este evident din faptul că în unele versiuni lingvistice autentice paragraful în cauză are o formă tipărită diferită de actul notificat. Această diferență de tipăritură este deosebit de evidentă, de exemplu, în versiunea italiană și nu este contestată de Comisie, astfel cum reiese din dezbaterile din procedura orală. Acest nou paragraf urmărește să stabilească dacă, în cazul în care, ca în speță, o procedură inițiată în temeiul articolului 85 din Tratatul CEE se referă la mai multe întreprinderi, Comisia poate accepta, în ceea ce privește alte întreprinderi vizate de aceeași procedură, renunțarea de către o întreprindere la confidențialitatea informațiilor care o privesc sau dacă, dimpotrivă, considerații de ordin public se opun ca, într-o asemenea ipoteză, Comisia să aibă acces la cererea făcută de întreprinderea care beneficiază de confidențialitate. Această chestiune

delicată și controversată a fost abordată de Comisie la pagina 52 din cel de-al optsprezecelea raport al său cu privire la politica în domeniul concurenței.

45 Conform paragrafului adăugat în deciziile notificate, „trebuie să se precizeze că orice renunțare din partea întreprinderilor la caracterul confidențial al documentelor lor de afaceri interne face obiectul interesului public, care cere ca, în ceea ce privește activitățile și politicile lor comerciale, concurenții să nu fie informați reciproc, astfel încât să se ajungă la restrângerea concurenței”. Dimpotrivă, decizia, astfel cum a fost publicată în limba germană în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene, nu conține negația care apare în cea de-a doua parte a frazei citate anterior și dispune ca interesul public să le ceară concurenților să se informeze reciproc cu privire la activitățile și la politicile lor comerciale.

46 Procesul verbal al reuniunii Colegiului Comisarilor din 21 decembrie 1988, prezentat Tribunalului la 12 septembrie, 21 noiembrie și la 5 decembrie 1991, arată că, dacă s-a stabilit, în conformitate cu procesul verbal al ședinței nr. 945, că Comisia a adoptat proiectele din data de 14 decembrie 1988, care, astfel cum au fost adoptate în fiecare din cele trei versiuni lingvistice autentice, nu conțin paragraful contestat, este cunoscut numai faptul că, în cadrul reuniunii speciale a șefilor de cabinet din 19 decembrie 1988, Comisia a luat cunoștință de examinarea cauzei de către aceștia. În această privință, Tribunalul arată că, în timp ce Comisia a prezentat în cursul dezbaterilor, la 21 noiembrie 1991, documente descrise ca copii certificate ale unor fragmente din procesul verbal original al reuniunii speciale a șefilor de cabinet din 19 decembrie 1988 și în timp ce acele documente includ în anexa III un document care reproduce în limbile engleză și franceză paragraful contestat, documentele prezentate nu arată în nici un fel – astfel cum a recunoscut Comisia în cursul procedurii orale - că modificarea ar fi fost adoptată sau propusă de șefii de cabinet în vederea trimiterii acesteia spre deliberare Colegiului Comisarilor.

47 Chiar dacă se admite că modificarea în cauză a putut fi prezentată și propusă Colegiului Comisarilor, în cursul ședinței din 21 decembrie 1988 – ceea ce, oricum, nu poate fi cazul în ceea ce privește textul deciziei adoptate în limba germană, din moment ce, astfel cum s-a arătat mai sus și astfel cum a susținut și Hüls AG în cursul procedurii orale, anexa III nu este redactată decât în limbile engleză și franceză – reiese chiar din termenii procesului verbal al reuniunii, analizați anterior (a se vedea punctul 37) că, prin adoptarea proiectelor din 14 decembrie 1988 care nu conțin paragraful respectiv, Colegiul Comisarilor implicit a intenționat să nu adopte modificarea. Prin urmare, încorporarea acesteia în toate actele notificate reclamantelor și publicate în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene este fără îndoială ulterioară datei de 21 decembrie 1988 și constituie o încălcare clară a principiului intangibilității actului adoptat de autoritatea competentă. Această adăugire la motivarea deciziei, care nu este nici de ordin sintactic, nici de ordin gramatical, aduce atingere validității tuturor actelor notificate, precum și a celui publicat în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene, astfel cum s-a pronunțat Curtea în Hotărârea din 23 februarie 1988, menționată anterior, fără a fi nevoie să se examineze caracterul substanțial al modificării – lucru, de altfel, incontestabil.

b) Cu privire la modificarea dispozitivului actelor notificate și publicate

48 În ceea ce privește, în al doilea rând, modificările care aduc atingere dispozitivului deciziilor, Tribunalul arată că, astfel cum a susținut BASF AG și astfel cum s-a subliniat în susținerea orală comună a întreprinderilor, la articolul 1 din dispozitivul deciziilor, astfel cum au fost notificate tuturor reclamantelor și publicate în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene, trimiterea la apartenența Société artésienne de vinyle SA la grupul Entreprise chimique et minière („EMC Groupe”), care apare în proiectele din 14 decembrie 1988,



adoptate de Colegiul Comisarilor la 21 decembrie 1988 în conformitate cu procesul verbal nr. 945, nu mai apare în actele notificate reclamantelor și publicate în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene.

49 Dacă modificările aduse dispozitivului unei decizii prezintă, astfel cum a hotărât Curtea, caracterul unei erori de natură să afecteze legalitatea întregii decizii modificate, deoarece, pe de o parte, astfel de modificări tind să submineze efectul util al articolului 190 din tratat și, pe de altă parte, acestea aduc atingere, în ceea ce privește fondul, raționamentului care constituie fundamentul necesar al dispozitivului unei decizii, atunci orice modificare adusă dispozitivului unui astfel de act are, în mod necesar, un astfel de caracter. În fapt, modificările aduse dispozitivului unei decizii vizează în mod direct sfera obligațiilor care pot fi impuse subiecților de drept prin actul modificat sau, dimpotrivă, sfera drepturilor care le sunt conferite acestora prin actul modificat. În speță, o astfel de modificare este de natură să afecteze modul în care pretinsa încălcare este atribuită, și chiar să deplaseze obligația financiară a amenzii aplicate. Astfel de modificări aduse dispozitivului actului adoptat trebuie, prin urmare, să fie privite drept o încălcare gravă și evidentă a principiului intangibilității actului adoptat, care constituie unul din fundamentele securității juridice în ordinea juridică comunitară.

50 Prin urmare, există motive chiar mai serioase de a pune în aplicare soluția reținută de Curte în Hotărârea din 23 februarie 1988, menționată anterior, atunci când, astfel cum e cazul în speță, actul modificat aplică amenzi și impune obligații destinatarilor actului sau atunci când modificarea adusă este de natură să afecteze desemnarea persoanei juridice căreia i se impun aceste obligații. O astfel de consecință trebuie să fie, în mod necesar, derivată din modificarea articolului 1, menționat anterior, din dispozitivul deciziilor, prin care Comisia, în baza considerațiilor din motivare, stabilește caracterizarea juridică a faptelor în litigiu în ceea ce privește articolul 85 din Tratatul CEE și desemnarea întreprinderilor vinovate de încălcare. Prin urmare, o astfel de modificare are în mod necesar un efect direct asupra celorlalte articole din dispozitiv care, prin emiterea de injoncțiuni și impunerea de amenzi pentru reclamante și prin stabilirea metodelor prin care destinatarii actelor se pot elibera de obligațiile care le revin, doar stabilesc consecințele care decurg în mod necesar de la articolul 1 din dispozitiv, tocmai cel care face obiectul unei modificări.

#### *B - Cu privire la motivul întemeiat pe lipsa de competență a autorului actului*

51 Anumite întreprinderi reclamante au ridicat în mod expres motivul întemeiat pe lipsa de competență a autorului actelor notificate și publicate. Astfel, Wacker Chemie GmbH și Hoechst AG au susținut că apărarea Comisiei, ca răspuns la motivul ridicat de reclamante și întemeiat pe încălcarea intangibilității actului, a dus la adresarea întrebării dacă membrul Comisiei responsabil de concurență putea adopta în mod valid deciziile în unele dintre versiunile lingvistice autentice. Aceste reclamante au arătat, de asemenea, că mandatul domnului P. Sutherland expira la 5 ianuarie 1989, în timp ce, conform informațiilor furnizate de Comisie, decizia în diferitele limbi oficiale, nu fusese trimisă Secretariatului General al Comisiei decât abia la 16 ianuarie 1989, adică 11 zile mai târziu. De asemenea, Hüls AG a observat în cursul procedurii orale că, la 16 ianuarie 1989, domnul P. Sutherland nu mai era membru al Comisiei.

52 Comisia a susținut, dimpotrivă, că actele au fost adoptate în mod corespunzător în trei dintre versiunile lingvistice autentice de către Colegiul Comisarilor și că articolul 27 din Regulamentul său de procedură constituie temeiul juridic al deciziilor adoptate în limbile italiană și olandeză, care au fost astfel adoptate în mod competent de către comisarul pentru concurență, autorizat în mod corespunzător în acest sens de către Colegiu. Aceasta a precizat,

în acest sens, că mandatul dat domnului P. Sutherland nu era nominal și că acesta era conferit comisarului pentru concurență.

53 Din examinarea primului motiv reiese, astfel cum s-a afirmat mai sus, existența unor neconcordanțe între actele adoptate, pe de o parte și actele notificate și publicate, pe de altă parte, aceste modificări fiind făcute în mod necesar de terți în raport cu Colegiul Comisarilor și fiind ulterioare adoptării de către acesta din urmă a actelor atacate. În lumina acestor constatări Tribunalului îi revine sarcina de a examina motivul întemeiat pe lipsa de competență a autorului actelor notificate și publicate, astfel cum a fost ridicat de către reclamante. Acest motiv care, în orice caz, este de ordin public, are două părți. În acest sens, trebuie să se facă distincția între competența materială și competența *ratione temporis* a autorului actelor notificate și publicate, astfel cum au fost deferite Tribunalului de către reclamante.

*1. Cu privire la competența materială a comisarului pentru concurență de a adopta actele notificate și publicate în limbile italiană și olandeză*

54 În temeiul dispozițiilor articolului 3 din Regulamentul nr. 1 al Consiliului din 15 aprilie 1958 de stabilire a regimului lingvistic al Comunității Europene (JO 1958, 17, p. 385), modificat ultima dată, de punctul XVII din anexa I la actul privind condițiile de aderare a Regatului Spaniei și a Republicii Portugheze și la adaptările tratatelor (JO 1985, L 302, p. 242; denumit în continuare „Regulamentul nr. 1 de stabilire a regimului lingvistic al Comunității”), „textele adresate de instituții [...] unei persoane aflată sub jurisdicția unui stat membru sunt redactate în limba statului respectiv”. Pe de altă parte, în temeiul articolului 12 primul paragraf din Regulamentul de procedură al Comisiei, un act adoptat de Comisie, conform procedurii scrise sau în ședință, trebuie să fie certificat în limba sau în limbile în care este autentic prin semnăturile președintelui și secretarului executiv.

55 Din combinarea acestor dispoziții rezultă că, în cazul în care, cum este și cel din speță, Comisia intenționează să adopte, printr-un act unic, o decizie care este obligatorie pentru mai multe persoane juridice aparținând unor regimuri lingvistice diferite, decizia trebuie adoptată în fiecare din limbile în care aceasta este autentică pentru a nu face autentificarea imposibilă. În speță, din procesul verbal al ședinței nr. 945 a Colegiului Comisarilor, aprobat de acesta din urmă la 22 decembrie 1988, reiese că decizia atacată nu a fost adoptată de Colegiul Comisarilor în limbile italiană și olandeză, singurele versiuni autentice pentru întreprinderile Enichem SpA și Montedison SpA, pe de o parte și, respectiv, NV Limburgse Vinyl Maatschappij, NV DSM și DSM Kunststoffen BV, pe de altă parte.

56 În temeiul dispozițiilor articolului 27 primul paragraf din Regulamentul de procedură al Comisiei, „Comisia poate, cu condiția ca principiul răspunderii colective să fie respectat integral, să îi autorizeze pe membrii săi să adopte în numele său și sub controlul său măsuri de gestionare și administrare definite clar”.

57 Tribunalul consideră, în această privință, că, spre deosebire de măsurile de cercetare judecătorească și de procedură care ar putea fi adoptate în cursul fazei administrative premergătoare deciziei, cum ar fi comunicarea obiecțiilor (Hotărârea Curții din 14 iulie 1972, ICI/Comisia, punctele 16 - 19, 48/69, Rec. p. 619; Hotărârea din 17 octombrie 1972, Cementhandelaren/Comisia, punctele 10 - 14, 8/72, Rec. p. 977; și Hotărârea din 17 ianuarie 1984, VBVB și VBBB/Comisia, 43/82 și 63/82, Rec. p. 19) sau de măsurile care ar putea fi adoptate în cadrul competențelor generale de investigație conferite Comisiei prin Regulamentul nr. 17 (Hotărârea Curții din 23 septembrie 1986, menționată anterior, punctele 28 - 40 și Hotărârea din 17 octombrie 1989, Dow Chemical Iberica/Comisia, punctele 57 -

59, 97/87, 98/87 și 99/87, Rec. p. 3181), adoptarea unei decizii de punere în aplicare a articolului 85 alineatul (1) din tratat nu prezintă caracterul unei măsuri de gestiune sau de administrare, în sensul dispozițiilor articolului 27 din Regulamentul de procedură al Comisiei, menționate anterior.

58 Într-adevăr, din examinarea dispozițiilor articolului 27 primul paragraf, menționate anterior, din Regulamentul de procedură al Comisiei, coroborate cu cele ale paragrafului al doilea de la același articol, referitoare la delegările care pot fi acordate funcționarilor, rezultă că, după caz, Comisia nu poate delega decât pe unul din membrii săi în vederea adoptării deciziei în limbile oficiale ale Comunității, astfel cum au fost definite la articolul 1 din Regulamentul nr. 1 de stabilire a regimului lingvistic al Comunității, altele decât limbile în care este autentică sau, în speță, limbile daneză, greacă, portugheză și spaniolă, întrucât deciziile adoptate în aceste patru limbi nu produc niciun efect juridic și nu sunt aplicabile direct uneia sau mai multor întreprinderi menționate în dispozitivul deciziei.

59 Efectele care decurg din adoptarea deciziei în versiunea lingvistică autentică sunt cu totul diferite. Într-adevăr, „o decizie care constată o încălcare a articolului 85 din tratat, care somează mai multe întreprinderi, le aplică sancțiuni pecuniare considerabile și este direct aplicabilă în acest sens, aduce în mod clar atingere drepturilor și obligațiilor respectivelor întreprinderi, precum și patrimoniului acestora. Aceasta nu poate fi privită ca o simplă măsură de administrare sau de gestiune, a cărei adoptare intră în sfera de competența a unui singur comisar, întrucât acest lucru ar contraveni direct principiului răspunderii comune la care se face trimitere expresă la articolul 27, menționat anterior.

60 Din considerentele precedente reiese că actul adoptat de comisarul pentru concurență, în limbile italiană și olandeză, în condițiile definite de mandatul care i-a fost conferit în ședința din 21 decembrie 1988, a fost, în orice caz, emis de o autoritate lipsită de competență.

## *2. Cu privire la competența ratione temporis a comisarului pentru concurență de a adopta actele notificate și publicate în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene*

61 În cazul în care comisarul pentru concurență nu are calitatea, cum s-a arătat mai sus, de a adopta singur o decizie de aplicare a articolului 85 alineatul (1) din tratat, în limbile în care este autentică, acesta are, în schimb, calitatea de a semna copiile actului adoptat de Comisie, în vederea notificării acestora destinatarilor actelor, în condițiile prevăzute la articolul 12 paragraful al treilea din Regulamentul de procedură al Comisiei. Cu toate acestea, în speță, rezultă, atât din memoriile Comisiei, cât și din precizările făcute de aceasta în cursul procedurii orale, că textul actului redactat în diversele limbi, fie că este vorba de cele cinci limbi în care este autentic sau de celelalte patru limbi oficiale, nu a fost definitivat și trimis Secretariatului General al Comisiei – care l-a trimis atunci juriștilor lingviști pentru revizie, în condițiile prevăzute de Hotărârea Curții din 23 februarie 1988, menționată anterior – până la 16 ianuarie 1989, lucrările juriștilor lingviști încheindu-se la finele lunii ianuarie 1989.

62 În aceste condiții, Tribunalul constată că pârâta, ca răspuns la afirmațiile precise ale reclamantei, nu a fost în măsură să stabilească existența unui act finalizat și care ar putea fi notificat și publicat, anterior unei date cuprinse între 16 ianuarie 1989 și 31 ianuarie 1989. Prin urmare, actele notificate în fiecare din cele cinci limbi în care sunt autentice trebuie să fie neapărat privite ca fiind adoptate ulterior datei din 5 ianuarie 1989, data la care expira mandatul domnului P. Sutherland.

63 Prin urmare, mențiunea dactilografată „pentru Comisie, Peter Sutherland, membru al Comisiei”, aplicată la finalul actelor notificate, chiar dacă se admite că aceasta poate, în lipsa

unei semnături scrise a domnului P. Sutherland, să fie considerată semnătura acestuia, a fost fără îndoială aplicată fie ulterior datei expirării mandatului acestuia, fie anterior datei de 5 ianuarie 1989, adică unei date la care actele, astfel cum au fost notificate și publicate, nu existau. Faptul că, la 5 ianuarie 1989, domnul P. Sutherland a semnat scrisoarea de trimitere către reclamante a actelor care nu fuseseră încă definitiv adoptate nu are o semnificație juridică, întrucât această scrisoare de însoțire nu este încorporată în actul contestat și nu produce efecte juridice. De asemenea, faptul pretins de Comisie că delegarea s-a făcut către comisarul pentru concurență și nu personal domnului P. Sutherland nu influențează în niciun fel răspunsul care trebuie dat acestui motiv. Chiar dacă se acceptă temeinicia argumentului părâtei, i-ar fi revenit comisarului pentru concurență, care a fost numit ulterior, ca succesor al domnului P. Sutherland și al cărui mandat a început la 6 ianuarie 1989, sarcina de a semna actele, presupunând că ar fi fost competent în acest sens. Nu acesta a fost cazul în speță. Prin urmare, Tribunalul constată că actele notificate reclamantelor și publicate în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene la 17 martie 1989 au fost emise de o autoritate lipsită de competență *ratio tempore*.

64 Această eroare ar putea fi remediată numai în ipoteza în care părâta ar stabili că nu aduce atingere decât copiei notificate destinatarilor sau exemplarului transmis spre publicare în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene, Oficiului pentru Publicații Oficiale și că, în schimb, decizia originală a fost semnată corespunzător de o persoană competentă. În această ipoteză, lipsa de competență a semnatarului actelor notificate și publicate ar putea fi, în mod util, combătută. Numai prezentarea unei astfel de probe, care vine să confirme prezumția de validitate de care beneficiază actele comunitare, un corolar al formalismului riguros care caracterizează adoptarea acestora, ar fi putut, în speță, remedia viciul de lipsă de competență care afectează decizia contestată, astfel cum a fost notificată reclamantelor și publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene. Din motivele de mai jos, Tribunalul este obligat să concluzioneze că o astfel de probă nu a fost prezentată de către părâta, care a admis că nu este în măsură să prezinte o versiune originală și autenticată a actului contestat.

65 Din considerentele anterioare rezultă că toate erorile care afectază actul, menționate anterior, adică modificările ulterioare adoptării actului de către Colegiul Comisarilor conform procesului verbal nr. 945, ale motivelor și ale dispozitivului precum și lipsa de competență a autorității care a emis actul, ar trebui să ducă la anularea deciziei contestate din cauza lipsei de competență și a încălcării unor norme fundamentale de procedură. Cu toate acestea, în speță, Tribunalul consideră că anterior anulării actului respectiv, trebuie examinat ultimul motiv invocat de reclamante și întemeiat pe inexistența actului. În fapt, dacă acest motiv se dovedește a fi întemeiat, acțiunile trebuie respinse ca inadmisibile (Hotărârea Curții din 10 decembrie 1957, Société des usines à tubes de la Sarre/Înalta Autoritate, 1/57 și 14/57, Rec. p. 201).

#### *C - Cu privire la motivul întemeiat pe inexistența actului*

66 În cursul procedurii orale, reclamantele, în cadrul susținerii orale comune, au afirmat că articolul 12 din Regulamentul de procedură al Comisiei nu a fost respectat și că, prin urmare, era imposibil să se verifice autenticitatea actului atacat (a se vedea punctele 21 și 24). Atochem SA a adresat Tribunalului întrebarea dacă există în speță o decizie adoptată în forma cerută. BASF AG a pus sub semnul întrebării existența efectivă a deciziei atacate. Wacker Chemie GmbH și Hoechst AG au afirmat, în cursul susținerii lor orale finale, la care s-au asociat în mod expres Imperial Chemical Industries plc și Société artésienne de vinyle SA, că nu a fost adoptată nicio decizie de către Comisie la 21 decembrie 1988, din moment ce actul nu a fost semnat sau autenticat. Hüls AG a ținut să sublinieze, pe de o parte, că i-a fost notificată o decizie care nu a fost niciodată adoptată și care, prin urmare, nu este executorie și,

pe de altă parte, că această decizie nu conține decât o simplă semnătură dactilografiată și nu o semnătură veritabilă de mână a domnului P. Sutherland. Montedison SpA a susținut că decizia contestată nu a existat niciodată, din moment ce aceasta nu a fost adoptată nici de Colegiul Comisarilor, nici de comisarul pentru concurență. Prin urmare, Montedison SpA și-a exprimat clar dorința de a aduce modificări concluziilor sale, având în vedere noile date de fapt care rezultă din probele prezentate de Comisie și din precizările făcute de aceasta. În principal, această reclamantă solicită Tribunalului să se pronunțe cu privire la existența deciziei atacate și cu privire la admisibilitatea acțiunii sale (a se vedea punctul 29 de mai sus). În cele din urmă, NV Limburgse Vinyl Maatschappij, NV DSM și DSM Kunststoffen BV au invocat nulitatea deciziei în ceea ce le privește, din motivul lipsei unei versiuni în limba olandeză a acesteia la data deliberării din 21 decembrie 1988.

67 Comisia a susținut, în schimb, că decizia din 21 decembrie 1988, astfel cum a fost adoptată de Colegiul Comisarilor, rezultă, conform certificatelor prezentate la 21 noiembrie și 5 decembrie 1991 și analizate anterior (a se vedea punctele 26 și 28 de mai sus), din apropierea proiectelor de decizie din data de 14 decembrie 1988, a procesului verbal al ședinței nr. 945 a Comisiei și a documentelor descrise drept procesul verbal al reuniunii speciale a șefilor de cabinet din 19 decembrie 1988. Aceasta a susținut, de asemenea, că cererea reclamantelor referitoare la încălcarea articolului 12 din Regulamentul său de procedură era inadmisibilă. Mai mult, Comisia a susținut că actele notificate reclamantelor trebuie, în orice caz, să fie considerate originalele actului adoptat. În cele din urmă, aceasta a susținut, în cursul procedurii orale, că, în cursul reuniunii din 21 decembrie 1988, Colegiul Comisarilor s-a pronunțat cu privire la „fondul”, „substanța” și „esența” deciziei și că actele notificate trebuie considerate conforme acestei voințe a autorului actului.

68 Tribunalul a considerat că este util să se reamintească, cu titlu introductiv, că instanța comunitară, inspirându-se din principiile derivate din sistemele juridice naționale, declară drept inexistente actele viciate de erori deosebit de grave și evidente (cu privire la inexistența juridică a actelor comunitare, a se vedea Hotărârea Curții din 10 decembrie 1957, Société des usines à tubes de la Sarre/Înalta Autoritate, menționată anterior; 21 februarie 1974, Kortner/Consiliul, Comisia și Parlamentul, 15/73 - 33/73, 52/73, 53/73, 57/73 - 109/73, 116/73, 117/73, 123/73, 132/73 și 135/73 - 137/73, Rec. p. 177; Hotărârea din 26 februarie 1987, Consorzio Cooperative d'Abruzzo/Comisia, cauza 15/85, Rec. p. 1005; Hotărârea din 30 iunie 1988, Comisia/Grecia, 226/87, Rec. p. 3611 și Hotărârea Tribunalului din 27 iunie 1991, Valverde Mordt/Curtea de Justiție, C-156/89, Rec. p. II-407). Acest motiv este de ordin public și, ca atare, poate fi invocat de către părți, fără întârziere, în cursul procedurii și trebuie ridicat din oficiu de instanță. Astfel cum s-a pronunțat Curtea în Hotărârea din 26 februarie 1987, menționată anterior, „la fel ca și în dreptul național al diverselor state membre, un act administrativ, chiar neregulamentar, se bucură, în dreptul comunitar, de o prezumție de validitate, până în momentul în care este anulat sau retras potrivit legii de către instituția care l-a adoptat. Calificarea unui act ca fiind inexistent permite să se constate, în afara perioadei de introducere a acțiunii, că actul respectiv nu a produs niciun efect juridic. Din motive evidente de certitudine juridică, această calificare trebuie, prin urmare, să fie rezervată[...] la actele care prezintă erori deosebit de grave și evidente”. Este necesar să se analizeze dacă, în speță, actul atacat prezintă erori deosebit de grave și evidente, în sensul Hotărârii Curții din 26 februarie 1987, menționată anterior, care ar putea determina Tribunalul să îl declare inexistent.

69 Tribunalul consideră util să se reamintească că, fiind confruntat cu motive întemeiate pe neconcordanța între, pe de o parte, actul adoptat și, pe de altă parte, actul notificat și publicat, precum și cu afirmații suficient susținute de reclamante (a se vedea punctele 11-15 de mai sus), acesta i-a solicitat părâtei, mai întâi prin măsura de organizare a procedurii adoptate la

11 iulie 1991, apoi prin Ordonanța din 19 noiembrie 1991, menționată anterior, comunicarea deciziei adoptate, în forma originală, autentificată corespunzător conform Regulamentului de procedură al Comisiei (a se vedea punctele 17 și 25 de mai sus).

70 Ca răspuns la aceste măsuri de organizare a procedurii și de cercetare judecătorească, Comisia a prezentat trei proiecte de decizie datate din 14 decembrie 1988 și redactate în limbile engleză, franceză și germană, precum două fragmente din procesele verbale, descrise anterior (a se vedea , mai sus, punctele 18, 26 și 28). Analiza acestor documente confirmă că, astfel cum s-a arătat în cadrul procedurii orale, pe lângă procesele verbale depuse la dosar, scrisoarea de trimitere, din data de 5 ianuarie 1989, anexată exemplarelor deciziilor notificate reclamantelor, constituie singurul document care a fost semnat de un membru al Comisiei. Pe de altă parte, această constatare este admisă de pârâtă, din moment ce ea însăși a afirmat că nu era în măsură să prezinte o decizie originală semnată și autentificată corespunzător și că, în conformitate cu certificatele emise la 21 noiembrie și la 5 decembrie 1991, atât de către Secretarul general al Comisiei, cât și de un membru al serviciului juridic al acesteia, în calitate de agent (a se vedea punctele 26 și 28), textul deciziei contestate ar trebui să rezulte din apropierea diferitelor documente menționate anterior.

#### *1. - Cu privire la încălcarea articolului 12 din Regulamentul de procedură al Comisiei*

71 În temeiul articolului 12 primul paragraf din Regulamentul de procedură al Comisiei, „actele adoptate de Comisie, în ședință [...] sunt certificate în limba sau în limbile în care acestea sunt autentice, prin semnăturile președintelui și secretarului executiv”. Încălcarea acestei dispoziții a fost invocată de reclamante în cadrul susținerii lor orale din 18 noiembrie 1991, în urma documentelor prezentate de pârâtă.

72 Procedura de certificare a actelor, prevăzută de aceste dispoziții ale Regulamentului de procedură al Comisiei, care, la rândul său, își are temeiul legal direct în articolele 15 și 16 din Tratatul de fuziune din 8 aprilie 1965, care prevăd, de asemenea, că acest regulament se publică, constituie un factor esențial de securitate juridică și de stabilitate a situațiilor juridice în sistemul normativ comunitar. Aceasta este singura de natură să garanteze că actele emise de instituție au fost adoptate de autoritatea competentă conform normelor de procedură prevăzute de tratat și dispozițiilor adoptate pentru punerea în aplicare a acestuia, în special conform obligației de motivare prevăzută la articolul 190 din tratat. Prin garantarea intangibilității actului adoptat, care nu poate fi modificat sau abrogat decât în conformitate cu aceste obligații, aceasta permite subiecților de drept, persoane fizice sau juridice, statelor membre sau altor instituții comunitare, să cunoască cu certitudine și în orice moment sfera exactă a drepturilor și obligațiilor lor, precum și motivele pentru care Comisia a adoptat o decizie în privința lor.

73 Acesta este motivul pentru care Curtea a reamintit recent că, în domeniile în care, precum în cel al dreptului concurenței, Comisia trebuie să facă aprecieri complexe de ordin economic și dispune de o mare putere de apreciere, „respectarea garanțiilor conferite de ordinea juridică comunitară în cadrul procedurilor administrative este de o importanță cu atât mai fundamentală. Printre aceste garanții se numără, în special, [...] dreptul persoanei interesate [...] de a avea acces la motivarea corespunzătoare a deciziei”, această obligație fiind ea însăși una din condițiile necesare exercițiului efectiv al controlului jurisdicțional (Hotărârea Curții din 21 noiembrie 1991, Technische Universitaet Muenchen, C-269/90, Rec. p. I-5469). Prin urmare, orice procedură administrativă de elaborare și de adoptare a actelor, care permite să se aducă modificări ulterioare motivării actului adoptat, conduce astfel la nerespectarea directă a acestor garanții fundamentale.

74 Acesta este motivul pentru care articolul 12 paragraful al doilea din Regulamentul de procedură dispune că „textele acestor acte sunt anexate procesului verbal al Comisiei, în care se menționează adoptarea lor”. Această obligație are o importanță esențială, întrucât garantează conformitatea actului certificat cu actul adoptat și, prin urmare, intangibilitatea actului, din moment ce, în temeiul articolului 10 din Regulamentul de procedură, procesul verbal al ședinței trebuie la rândul său aprobat de Colegiul Comisarilor în cadrul următoarei ședințe. În temeiul aceluiași dispoziții, aprobarea procesului verbal este la rândul ei garantată prin certificarea acestuia prin semnătura și contrasemnătura Președintelui și Secretarului general al Comisiei. Numai atunci când măsura adoptată de Colegiul Comisarilor și certificată corespunzător prin semnăturile președintelui și secretarului general, pe de o parte, este combinată cu procesul verbal al ședinței Comisiei, în care se menționează adoptarea actului discutat, pe de altă parte, se poate ști cu siguranță dacă actul material, precum și conținutul acestuia există, precum și dacă actul corespunde exact voinței Comisiei.

75 În primul rând, autentificarea actului certifică astfel existența acestuia și corespondența exactă a conținutului său cu cel al actului adoptat de Colegiul Comisarilor. În al doilea rând, aceasta permite, prin datarea actului și aplicarea semnăturilor președintelui și secretarului general, garantarea competenței autorului acestuia. În al treilea rând, întrucât îi conferă actului un caracter executiv, autentificarea asigură încorporarea completă a acestuia în ordinea juridică comunitară.

76 Toate aceste cerințe formale riguroase care reglementează elaborarea, adoptarea și certificarea actelor sunt necesare garantării stabilității ordinii juridice și securității juridice a subiecților cărora aceste acte ale instituțiilor comunitare le sunt impuse. Un astfel de formalism este strict necesar menținerii unui sistem juridic care se bazează pe ierarhizarea normelor. Acesta garantează respectarea principiului legalității, al securității juridice, precum și al bunei administrări (Hotărârea Curții din 5 decembrie 1963 Lemmerz/Înalta Autoritate, 53/63 și 54/63, Rec. p. 487 și Hotărârea Usines Émile Henriot/Înalta Autoritate, 23/63, 24/63 și 52/63, Rec. p. 439). Orice încălcare a acestor norme ar duce la crearea unui sistem în mod esențial precar, în care descrierea persoanelor care fac obiectul măsurilor adoptate de instituții, sfera drepturilor și obligațiilor acestora și autoritatea emitentă nu ar putea fi cunoscute decât cu aproximație, care ar putea readuce în discuție chiar exercițiul controlului jurisdicțional. Acesta este motivul pentru care, astfel cum s-a pronunțat Curtea în Hotărârea din 23 februarie 1988, Regatul Unit/Consiliul, denumită „substanțe hormonale” (cauza 68/86, Rec. p. 855) unde, precum în hotărârea din aceeași zi, denumită „a găinilor ouătoare”, menționată anterior, aceasta a amintit caracterul obligatoriu al regulamentelor de procedură ale instituțiilor comunitare, „normele privind modul în care instituțiile comunitare ajung să ia decizii sunt stabilite de tratat și [...] nu sunt la dispoziția statelor membre și nici al instituțiilor”.

77 Aceste principii sunt pe deplin confirmate de o jurisprudență constantă a Curții, care a admis că persoanele fizice și juridice sunt admisibile să invoce încălcarea regulamentului de procedură al unei instituții comunitare în susținerea pretențiilor lor îndreptate împotriva unui act emis de instituția respectivă (a se vedea în acest sens numeroasele hotărâri intervenite în contenciosul funcției publice comunitare: Hotărârea din 9 iunie 1964, Bernusset/Comisia, 94/63 și 96/63, Rec. p. 587; Hotărârea din 17 decembrie 1981, Bellardi Ricci/Comisia, 178/80, Rec. p. 3187; Hotărârea din 4 februarie 1987, Bouteiller/Comisia, 324/85, Rec. p. 529, doar în ceea ce privește Regulamentul de procedură al Comisiei; a se vedea, de asemenea, în alte domenii ale contenciosului comunitar, Hotărârea din 29 octombrie 1980, Roquette Frères/Consiliul, punctul 36, 138/79, Rec. p. 3333; Hotărârea din 30 iunie 1988, CIDA/Consiliul, 297/86, Rec. p. 3531 și Hotărârea din 11 octombrie 1990, FUNOC/Comisia, C-200/89, Rec. p. I-3669).

78 Dacă, în cursul procedurii orale, Comisia a considerat că poate deduce din Hotărârea Curții din 7 mai 1991, Nakajima All Precision/Consiliul, punctele 49 și 50 (C-69/89, Rec. p. I-2069), că regulamentele de procedură ale instituțiilor comunitare nu au un caracter obligatoriu și că încălcarea acestora nu poate fi invocată în mod util de persoane fizice și juridice, un astfel de argument nu poate fi reținut. Tribunalul consideră că această hotărâre trebuie, în realitate, să fie interpretată în sensul că trebuie să se facă o diferențiere între dispozițiile regulamentului de procedură al unei instituții, a căror încălcare nu poate fi invocată de persoane fizice sau juridice, întrucât acestea nu se referă decât la modalități de funcționare internă a instituției, care nu sunt de natură să le afecteze situația juridică și cele a căror încălcare poate fi, dimpotrivă, invocată, din moment ce, astfel cum e cazul articolului 12 din Regulamentul de procedură al Comisiei, acestea creează drepturi și reprezintă un factor de securitate juridică pentru aceste persoane.

79 Pe de altă parte, pentru a aprecia validitatea delegării de autoritate către comisarul pentru concurență la 5 noiembrie 1980, Curtea s-a asigurat, în Hotărârile din 23 septembrie 1986 și din 17 octombrie 1989, menționate anterior, că această delegare intra în sfera de aplicare a articolului 27 din Regulamentul de procedură al Comisiei. Mai mult, în speță, Comisia însăși a invocat, în memoriile sale, respectivul articol 27 din Regulamentul său de procedură pentru a justifica validitatea delegării de autoritate către comisarul pentru concurență. Întrucât le este opus și opozabil, Regulamentul de procedură al Comisiei poate fi invocat, de către reclamante în sprijinul pretențiilor ridicate împotriva unei decizii a Comisiei.

80 În cele din urmă, Tribunalul consideră că în cazul actelor care, ca în speță, aplică o sancțiune pecuniară, noțiunea de act de punere în aplicare dobândește, în temeiul articolului 192 din tratat, o semnificație specială. Trebuie să se reamintească în această privință, pe de o parte, că, în temeiul articolului 189 din tratat, o decizie emisă de o instituție comunitară este un act „obligatoriu în toate elementele sale pentru destinatarii pe care îi desemnează” și, pe de altă parte, că, astfel cum menționează expres actele notificate reclamantelor și publicate în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene, deciziile contestate au valoare de titlu executoriu prin ele însele, din moment ce acestea impun o sancțiune pecuniară. În fapt, în temeiul articolului 192 primul paragraf din tratat, „deciziile [...] Comisiei care includ, pentru alte persoane decât statele, o obligație pecuniară, constituie titlu executoriu”.

81 Conform paragrafului al doilea de la același articol „aplicarea forțată este reglementată de normele de procedură civilă în vigoare în statul pe teritoriul căruia aceasta are loc. Are loc investirea cu formula executorie, fără niciun alt control în afara verificării autenticității titlului, de către autoritatea națională pe care guvernul fiecărui stat membru o desemnează în acest scop și o comunică Comisiei și Curții de Justiție”. Prin urmare, din tratat reiese că motivul întemeiat pe încălcarea articolului 12 din Regulamentul de procedură al Comisiei, în scopul verificării autenticității actului, ar putea fi ridicat de către reclamante în cadrul unei acțiuni introduse în fața instanței naționale împotriva unei decizii a autorității naționale competente referitoare la recuperarea forțată a unei sancțiuni pecuniare impuse de Comisie, în condițiile prevăzute la articolul 192 paragraful al doilea din tratat, menționat anterior. Principiile economiei de procedură și buneii administrări a justiției cer, prin urmare, să se admită că reclamantele sunt admise să ridice acest motiv cu ocazia contenciosului în fața instanței comunitare, în condițiile menționate la articolul 173 din tratat, privind legalitatea deciziei care impune sancțiunea de natură să facă obiectul unei recuperări forțate. În acest sens, Tribunalul constată că, întrucât cercetarea judecătorească a stabilit că orice certificare a actului, conform dispozițiilor articolului 12 primul paragraf din Regulamentul de procedură al Comisiei, este imposibilă, procedura de verificare a autenticității titlului, adică a actului



original și autentificat, prevăzută la articolul 192 paragraful al doilea din tratat nu poate fi, în speță, pusă în aplicare.

82 Având în vedere toate motivele descrise anterior, argumentul ridicat de Comisie în cursul procedurii orale și conform căruia reclamantele nu sunt admise să se prevaleze de încălcarea articolului 12 din Regulamentul de procedură al Comisiei, trebuie respins.

83 În ceea ce privește caracterul întemeiat al afirmațiilor reclamantelor, este suficient să se constate că, chiar Comisia a admis că nu era în măsură să prezinte Tribunalului o copie a actelor originale și autentificate în condițiile prevăzute de Regulamentul său de procedură.

*2. Cu privire la calificarea drept „decizie”, în sensul articolului 189 din tratat, a actului atacat*

84 Întrucât s-a stabilit că actele care au fost notificate reclamantelor și publicate în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene nu pot fi autentificate în formele stabilite și, prin urmare, nu pot fi considerate acte executive, căroră să li se aplice procedura prevăzută la articolul 192 paragraful al doilea din tratat, întrebarea care se pune în conformitate cu dispozițiile primului paragraf al aceluiași articol, menționat anterior, este dacă aceste acte, astfel cum au fost prezentate Tribunalului, pot fi caracterizate juridic drept „decizii”.

85 Conform Comisiei, care, în cursul procedurii orale, a admis în mod expres că nu era în măsură să prezinte un exemplar al deciziilor atacate, autentificat în condițiile prevăzute la articolul 12 din Regulamentul său de procedură, deciziile trebuie, în conformitate cu certificatele din 21 noiembrie și 5 decembrie 1991, analizate anterior, să rezulte din apropierea proiectelor de decizie și a fragmentelor din procesele verbale prezentate în fața Tribunalului.

86 Această soluție nu poate fi susținută atât din motive de principiu, cât și din motive specifice circumstanțelor din speță.

87 În primul rând, formalismul care caracterizează adoptarea și autentificarea actelor instituțiilor comunitare constituie o garanție care atinge chiar fundamentele ordinii juridice comunitare. Acest formalism garantează intangibilitatea oricărui act – regulament, directivă sau decizie – inclus în ordinea juridică comunitară și certitudinea că un astfel de act, ulterior adoptării sale, nu va putea fi modificat sau abrogat decât în conformitate cu normele de competență și de procedură, în special conform principiului răspunderii solidare. Întrucât prevede, pe de o parte, autentificarea actelor adoptate și, pe de altă parte, anexarea acestora la procesul verbal al ședinței în cursul căreia acestea au fost adoptate, formalismul precis și riguros prevăzut la articolul 12 din Regulamentul de procedură al Comisiei este singurul de natură să permită verificarea, în mod irefutabil, a concordanței perfecte între procesul verbal al ședinței aprobat ulterior și actul adoptat inițial și autentificat. Prin urmare, este evident din însăși structura articolului 12 din Regulamentul de procedură al Comisiei că simple fragmente de procese verbale, însoțite de proiecte de decizie neidentificabile, pot ține locul unei decizii.

88 În al doilea rând, Tribunalul reamintește că nu este posibil să se admită, în urma unei lecturi a documentelor de la dosar, argumentul Comisiei conform căruia, în cursul ședinței din 21 decembrie 1988, aceasta a adoptat, sub formă de modificare a proiectului din 14 decembrie 1988, un paragraf asemenea celui de la punctul 27 paragraful al patrulea din motivarea actului notificat și publicat (a se vedea punctul 47 de mai sus).

89 Prin urmare, numai prezentarea de acte autentificate în condițiile prevăzute la articolul 12 din Regulamentul de procedură al Comisiei ar fi putut permite cunoașterea exactă a voinței organului legislativ comunitar. Această voință nu poate fi sursă de obligații pentru reclamante decât în cazul în care aceasta este cunoscută și poate fi stabilită cu exactitate de către Tribunal în exercițiul competențelor sale de control judecătorec.

90 Mai mult, Tribunalul arată că, chiar dacă ar admite soluția propusă de instituția pârâtă, referitoare apropierea necesară a diferitelor documente prezentate de ea, actele notificate și publicate în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene nu ar corespunde nici ele „actului” care ar rezulta din apropierea proceselor verbale, astfel cum se propune în certificatele din 21 noiembrie și 5 decembrie 1991, menționate anterior și a proiectelor de decizie în limbile engleză, franceză și germană, astfel cum au fost adoptate de Colegiul Comisarilor la 21 decembrie 1988, conform procesului verbal al ședinței nr. 945. Într-adevăr chiar dacă se admite, ceea ce nu e cazul, că actele adoptate de Colegiul Comisarilor la 21 decembrie 1988 ar putea rezulta din apropierea mai multor documente separate și, în marea lor majoritate, nesemnate și autentificate, astfel de „acte” nu ar lua, în niciun caz, în considerare modificările analizate anterior, care apăreau în textul actului notificat și publicat în limba germană (a se vedea punctele 39-42 de mai sus). De asemenea, acestea nu ar lua în considerare modificarea, descrisă anterior (a se vedea punctele 48-50), adusă dispozitivului deciziilor notificate și publicate. În final, astfel de acte nu afectează în nici un fel actele notificate și publicate în limbile italiană și olandeză, care, astfel cum reiese din cercetarea judecătorească, nu au fost adoptate de nicio autoritate (a se vedea punctele 54-65 de mai sus).

91 În afară de aceasta, Tribunalul arată că, în cursul procedurii orale, unul din agenții Comisiei a declarat că nicio decizie definitivă nu a fost adoptată de către Colegiul Comisarilor la 21 decembrie 1988 și că acesta este motivul pentru care Tribunalul nu a primit, la acea dată, un text anexat procesului verbal al ședinței Comisiei, astfel cum prevede articolul 12 din Regulamentul său de procedură. Tribunalul consideră că, prin faptul că a stabilit că instituția care emite actele contestate nu are, ea însăși, cunoștința de existența voinței comune, efective și definitive, din cadrul Colegiului Comisarilor, cercetarea judecătorească a stabilit, prin urmare, că astfel de „acte” nu pot fi opozabile terților și că, prin urmare, acestea nu au caracterul unei decizii în sensul articolului 189 din tratat.

92 Argumentul întemeiat pe practica instituției, presupunând, de altfel, că acesta este cazul, nu influențează în niciun fel această concluzie, întrucât, astfel cum a hotărât Curtea, „o practică [...] nu poate deroga de la normele tratatului” (Hotărârea din 23 februarie 1988, menționată anterior, numită „a găinilor ouătoare”).

93 În speță, Tribunalul constată, în primul rând, că se află în imposibilitatea de a data cu exactitate actele, cu toate că aceste au fost adoptate la o dată apropiată de expirarea mandatului comisarului pentru concurență, căruia, astfel cum se știe, Comisia i-a acordat, cel puțin parțial, o astfel de competență de adoptare; prin urmare, Tribunalul se găsește în imposibilitatea de a stabili data, între 21 decembrie 1988 și 16 ianuarie 1989, la care actele contestate au fost în realitate adoptate și încorporate în ordinea juridică comunitară, dobândind astfel un caracter obligatoriu.

94 Tribunalul constată, în al doilea rând, că se află în imposibilitatea de a defini conținutul exact și sigur al actelor adoptate, din cauza modificărilor aduse acestora, întrucât Comisia nu a respectat în niciun fel procedura de autentificare prevăzută la articolul 12 din Regulamentul de procedură, care ar fi fost singurul mijloc de a face, într-o manieră sigură și în conformitate cu obiectul măsurii de organizare a procedurii din 11 iulie 1991 și al măsurii de cercetare

judecătorească din 19 noiembrie 1991, diferența între voința organului de decizie și modificările ulterioare aduse de o persoană și la o dată neidentificabile.

95 Tribunalul constată, în cele din urmă, că se află în imposibilitatea, din cauza combinării celor două vicii anterioare, de a identifica în mod cert autorul actelor adoptate în versiunea lor definitivă, din moment ce, pe de o parte, este vorba de o chestiune de ordin public și, pe de altă parte, actele au pierdut, din cauza erorilor precedente, prezumția de legalitate de care beneficiau.

96 Un act cu privire la care Tribunalul a ajuns la concluzia că nu se poate stabili cu suficientă certitudine data exactă de la care acesta putea produce efecte juridice și, prin urmare, putea fi încorporat în ordinea juridică comunitară și nici nu poate aprecia cu certitudine, având în vedere modificările aduse acestuia, conținutul precis al motivării pe care trebuie să o conțină în temeiul articolului 190 din tratat și nici nu poate defini sau verifica în mod clar sfera obligațiilor pe care le impune destinatarilor sau identifica cu certitudine autoritatea care a emis versiunea definitivă și în cazul în care se stabilește că procedura de certificare prevăzută de reglementarea comunitară nu era deloc respectată, iar procedura instituită la articolul 192 paragraful al doilea din tratat nu poate fi pusă în aplicare, nu poate fi considerat a fi o decizie în sensul articolului 189 din tratat, menționat anterior. Un astfel de act este viciat de erori deosebit de grave și evidente, care îl fac inexistent din punct de vedere juridic.

### *3. În ceea ce privește aparenta existență a actelor notificate și publicate*

97 În cele din urmă, pârâta nu poate, astfel cum a făcut în cursul procedurii orale, să trimită reclamantele la documentele notificate, susținând că acestea reprezintă originalul actului, din motivul că sunt certificate pentru conformitate cu acesta din urmă. În fapt, dacă, în principiu, trebuie să se presupună că actul notificat și publicat este conform cu originalul și autentic, această prezumție nu este de natură să se aplice și în speță, din moment ce Comisia, în lipsa prezentării unui document original autentificat, altul decât procesele verbale însoțite de simple proiecte de decizie nesemnate și neautentificate și neputând stabili conținutul actului, nu are competența de a infirma pretențiile reclamantelor, care sunt suficient de precise și de coerente, referitoare la neconcordanțele dintre „actul” adoptat pe de o parte și „actul” notificat și publicat, pe de altă parte. Mai mult, documentele prezentate de pârâtă nu au făcut decât să confirme existența unor astfel de neconcordanțe, astfel cum sunt cele susținute inițial de reclamante, scoțând în evidență, în același timp, pe de o parte, neconcordanțele între cele trei versiuni dezbătute de Colegiul Comisarilor și, pe de altă parte, lipsa oricărei dezbateri privind deciziile care trebuie adoptate în două dintre cele cinci limbi în care acestea sunt autentice.

98 De asemenea, Comisia nu poate susține, cum a făcut în cursul procedurii orale, că în cursul deliberării sale din 21 decembrie 1988, Colegiul Comisarilor s-a pronunțat cu privire la „fondul”, „substanța” sau „esența” actului atacat și că, prin urmare, actele notificate trebuie considerate conforme acestei voințe a autorului actului. În fapt, trebuie să se arate că, pe de o parte, articolele 189 și 190 din tratat și, pe de altă parte, articolul 12 din Regulamentul de procedură al Comisiei, menționat anterior, nu se referă și nu pot să se aplice decât actelor adoptate de Comisie și nu manifestărilor informale de voință ale acestei instituții, care s-au concretizat printr-un acord privind „substanța”, „fondul” sau „esența” unui act, întrucât aceste concepte sunt necunoscute ordinii juridice comunitare.

99 Mecanismul de prezentare de probe conduce astfel instanța comunitară la anularea actului care ar trebui, în principiu și în virtutea doctrinei aparentei existențe a actelor, să fie adoptat datorită prezumției de validitate de care beneficiază actele comunitare. Tribunalul subliniază, în acest sens, că această teorie și această prezumție nu constituie decât corolarul direct și

necesar al exigențelor formale și precise stabilite de dreptul comunitar: doar pentru că un act emis de o instituție este considerat intangibil și pentru că a fost adoptat în conformitate cu procedura prescrisă, se poate admite că acele copii notificate și publicate sunt, în principiu, conforme cu acesta. Altfel spus și în orice caz, din moment ce s-a stabilit că „actul” a fost modificat ulterior adoptării acestuia, nu se poate susține că „actul” notificat sau publicat este conform „actului” adoptat, care reprezintă originalul acestuia. Comisia nu poate, prin urmare, să susțină în mod util teoria aparentei existențe a actului, având în vedere că nu a reușit să respingă afirmațiile reclamantelor, pe care le-a confirmat și le-a amplificat prin dovezile aduse, privind neconcordanțele dintre actele notificate și publicate, pe de o parte, și un act autentic, pe de altă parte. Prin urmare, actul aparent nu mai este considerat valid și trebuie respins de către Tribunal. În speță, o dată respins actul aparent, adică actul în forma în care a fost notificat și publicat, trebuie să se constate că nu este posibil să i se substituie niciun act original autentificat în formele cerute și care oferă toate garanțiile unui act autentic.

100 Din considerentele anterioare rezultă că, având în vedere erorile deosebit de grave și evidente care îl afectează, Tribunalul nu poate decât să constate că „actul” Comisiei publicat în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene din 17 martie 1989, cu titlul „Decizia 89/190/CEE a Comisiei din 21 decembrie 1988 privind o procedură în aplicarea articolului 85 din Tratatul CEE (IV-31.865, PVC)” și notificat reclamantelor în cursul lunii februarie 1989, este inexistent.

101 Acțiunile împotriva actului inexistent nu pot fi respinse ca inadmisibile (Hotărârea Curții din 10 decembrie 1957, menționată anterior), fără ca Tribunalul, pe de o parte, să examineze excepția de inadmisibilitate ridicată împotriva cererii introduse de Shell International Chemical Company Ltd și întemeiată pe întârzierea respectivei cereri deoarece, în orice caz, actele inexistente pot fi contestate fără a se ține cont de termene limită (Hotărârea Curții din 26 februarie 1987, menționată anterior), iar inexistența unui act este un motiv de ordin public care trebuie ridicat din oficiu de instanța comunitară și, pe de altă parte, Tribunalul să se pronunțe cu privire la admisibilitatea noilor „pretenții” prezentate de Montedison SpA în cursul procedurii orale.

102 Prin urmare, trebuie respinse toate acțiunile ca inadmisibile, inclusiv cererile de despăgubiri prezentate de Montedison SpA, în sprijinul cărora, în orice caz, reclamanta nu a prezentat niciun argument și nicio evaluare în cifre, chiar și aproximativă, a prejudiciului pretins.

### **Cu privire la cheltuielile de judecată**

103 Tribunalul consideră că, în circumstanțele din speță, Comisia trebuie obligată la plata cheltuielilor de judecată, în conformitate cu articolul 87, alineatul (3) din Regulamentul de procedură.

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL (Camera a doua)

hotărăște:

**1) Declară inexistent actul notificat reclamantelor, publicat în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene, L 74, din 17 martie 1989 (p. 1) și intitulat „Decizia 89/190/CEE**

